ORTODOKSİA
Ahlakî ve dinî resale
Müdir mes'ul
MELETİOS LUKAKİS
Mahal idare
FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος Η' — Κωνσταντινούπολις. — Νοέμβριος 1933. — Τεῦχος 95.

Η ΣΕΡΒΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΑΦΙΞΙΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ

ΤΗΝ 11ην παρόντος μηνὸς Νοεμβρίου ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαυροβουνίου καὶ Παραθαλασσίας κ. Γαβριὴλ Δόζιτς, ἵνα ἐκ προσώπου τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκεφθῇ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἐπικοινωνήσῃ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὴν Α. Σεβασμιότητα ἀφιχθεῖσαν προϋπήντησεν εἰς τὸ Σταθμὸν Σιρκετζῆ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Μετ' ἰδιαιτέρων δὲ ἐκδηλώσεων τιμῆς καὶ ἀγάπης ἐγένετο ἡ Α. Σεβασμιότης δεκτὴ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ὑπέβαλε μετὰ θερμότητος σέβη εὐλαβείας καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν τῆς Ἀδελφῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πρὸς ὃ στρέφεται πάντοτε μὲ ἀκραιφνῆ αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης. Ἡ Α.Θ.Παναγιότης ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν ἣν ᾐσθάνετο χαρὰν δεχομένη τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μαυροβουνίου, Ἱεράρχην τὰ μάλιστα συμπαθῆ καὶ ἔγκριτον, συνδεδεμένον διὰ δεσμῶν ἰδιαιτέρων πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν

Πατριαρχεῖον, καὶ ἀκούουσα παρ' αὐτοῦ τὰς ἁβρόφρονας ἐκδηλώσεις τῆς 'Αδελφῆς Σερβικῆς 'Εκκλησίας. Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐκράτησεν ἐπανειλημμένως εἰς Πατριαρχικὴν τράπεζαν καὶ ἀπέδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψιν διὰ τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Μητροπολίτου Λαοδικείας.

Συνοδικῶς δὲ ἀνετέθη εἰς τὴν ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανοῦ, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου 'Επιτροπὴν γραμματεύοντος τοῦ 'Αρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Διακόνου 'Αδαμαντίου πᾶσα μετὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος συνομιλία καὶ συζήτησις, ἥτις καὶ διεξάγεται ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἐγκαρδιότητος. Εἶναι περιττὸν νὰ σημειώσωμεν πόσον ἐξυπηρετικαὶ τῆς μεταξὺ τῶν 'Αδελφῶν 'Εκκλησιῶν ἀλληλεγγύης εἶναι αἱ τοιαῦται συναντήσεις καὶ συνομιλίαι.

Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐκκλησιάζεται ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἐν ᾧ τῇ 30ῇ τοῦ μηνός, μνήμῃ τοῦ Ἁγίου 'Ανδρέου, Θρονικῇ Ἑορτῇ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίας, συνελειτούργησε μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν 'Αρχιερέων. Τὴν 24ην τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ἐλειτούργησε μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος αὐτὴν ἱερέως Πέτρου Χαϊδόκοβιτς ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου ὑπὲρ τῆς ἐνταῦθα Γιουγοσλαβικῆς παροικίας.

Ἡ Α. Σεβασμιότης παρέθηκεν εἰς τὴν Συνοδικὴν 'Επιτροπὴν πρὸς τιμὴν αὐτῆς γεῦμα, τοῦ ὁποίου μετέσχον ὁ 'Εξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Γιουγοσλαβίας κ. Μιροσλὰβ Γιάγκοβιτς, ὁ Γενικὸς Πρόξενος αὐτῆς Svétomir Lazarévitch καὶ ὁ Ὑποπρόξενος κ. Vladimir Stcherbina. Ἡ Συνοδικὴ 'Επιτροπὴ ἀνταπέδωκε τὸ γεῦμα.

*
* *

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαυροβουνίου καὶ Παραθαλασσίας κ. Γαβριὴλ Δόζιτς παραθέτομεν ὧδε μερικὰς βιογραφικὰς περὶ αὐτοῦ σημειώσεις. 'Εγεννήθη τῷ 1881 ἐν Μοράτσᾳ τοῦ Μαυροβουνίου. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του ἐν τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ Πρεσρένης ἐχειροτονήθη τῷ 1900 εἰς διάκονον καὶ ἱερέα ἐν Νύσσῃ τῆς Σερβίας. Τῷ 1903 διωρίσθη ἱερεὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Σερβικῆς Παροικίας. Τῷ 1905 μετέβη εἰς 'Αθήνας καὶ ἐνεγράφη εἰς τὸ ἐκεῖ Πανεπιστήμιον, ὅπου ἐσπούδασε τὴν Θεολογίαν, τῆς ὁποίας ἀνεκηρύχθη διδάκτωρ τῷ 1909. Τότε διωρίσθη Γραμματεὺς τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Χιλιανδαρίου. Ἐκεῖθεν μετετέθη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὡς ἱερεὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Σερβικῆς παροικίας καὶ Διευθυντὴς τῆς ἐνταῦθα Σερβικῆς Σχολῆς. Τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 1911 ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρ-

χείου καὶ τῇ 4ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐχειροτονήθη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ Μητροπολίτης Ρασκοπρεσρένης. Μετὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον, ὅτε ἡ Ἐπαρχία Ρασκοπρεσρένης διῃρέθη, ἔμεινεν ὡς Μητροπολίτης Πεκίου εἰς τὸ Μαυροβουνιωτικὸν μέρος τῆς Ἐπαρχίας μὲ ἕδραν αὐτοῦ ἐν Πεκίῳ. Τῷ 1920 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τῆς ἡνωμένης Σερβικῆς Ἐκκλησίας Μητροπολίτης Μαυροβουνίου καὶ Παραθαλασσίας μὲ ἕδραν ἐν τῇ πόλει Κεττίγνῃ. Κατὰ τὸ 1923 ἀντεπροσώπευσε τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῷ ἐνταῦθα συγκροτηθέντι Πανορθοδόξῳ Συνεδρίῳ.

Φωτεινὴ ἐκκλησιαστικὴ Φυσιογνωμία ἡ Α. Σεβασμιότης διακρίνεται διὰ τὸ ἀπέριττον τῶν τρόπων της, τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων της, τὴν εὐρύτητα τῶν ἀντιλήψεών της, τὴν γνῶσιν τῶν ἡμετέρων πραγμάτων καὶ τὴν ἀκραιφνῆ της ἀγάπην πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, παρ' ᾧ ἀπολαύει ἰδιαιτέρας τιμῆς.

Η ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ ΠΑΡΑ ΤΗι Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΙ

Τὴν 8ην λήξαντος μηνὸς Νοεμβρίου περὶ ὥραν 11ην ἐγένετο δεκτὸς παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὁ ἐπισκεφθεὶς τὴν Κωνσταντινούπολιν Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Γιβραλτὰρ Χάρολδ Μπάξτων, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πρωθιερέως τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικανικῆς Παροικίας Canon Noël A. Marshall καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ Γραμματέως. Τὴν προτεραίαν ἀφιχθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν εἶχε προϋπαντήση ἐκ μέρους τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι εὑρίσκοντο οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Ἡρακλείας καὶ Λαοδικείας. Διηρμήνευεν ὁ Ἄρχων Χαρτουλάριος Γεώργιος Χόλλεμπαχ. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐπέδωκεν εἰς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὰ συστατικὰ Γράμματα τοῦ Πριμάτου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θυατείρων Γερμανοῦ, ἐπεκαλέσθη τὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν ἐπὶ τὸν ἐσχάτως διορισθέντα Πρωθιερέα τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικανικῆς Παροικίας, καὶ μὲ βαθεῖαν εὐλάβειαν καὶ ἐγκαρδιότητα προσεφώνησε τὴν Α.Θ. Παναγιότητα. Ἐν πρώτοις ἀνεμνήσθη τῆς προτέρας του ἐπισκέψεως ἐν Φαναρίῳ ὅπου συνώδευσεν ὡς Γραμματεὺς τὸν ἀείμνηστον Ἐπίσκοπον Gore. Ὡς Ἐπίσκοπος τὸ πρῶτον ἐπισκέπτεται τὰς ἐν Τουρκίᾳ Ἀγγλικανικὰς Παροικίας. Ἐξέφρασε τὴν χαρὰν ἥν ᾐσθάνετο ὑποβάλλων τὰ σέβη του εἰς τὴν ὑπάτην Κορυφὴν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐπίσης ἐξέφρασε τὸν πόθον του διὰ τὴν ἔτι στενωτέραν σύσφιγξιν τῶν φιλικῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπαντῶσα ἐξέφρασε τὴν χαράν Της, διότι ἐγνώριζε καὶ προσωπικῶς τὴν Α. Σεβασμιότητα, ηὐχαρίστησεν αὐτὴν διὰ τοὺς ἁβρόφρονας λόγους της, καὶ προσέθηκεν ὅτι αἰσθάνεται ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ὁσάκις ὑποδέχεται Ἱεράρχας τῆς φίλης Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τέλει ἐπεκαλέσθη τὴν παρὰ Θεοῦ εὐλογίαν ἐπὶ τὸ ποιμαντορικὸν ἔργον καὶ τὸ ποίμνιον τῆς Α. Σεβασμιότητος καὶ παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ δια-

βιβάσῃ ἀδελφικοὺς χαιρετισμοὺς πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Πριμᾶτον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν Α. Σεβασμιότητα κατά τε τὴν ἄφιξιν καὶ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῆς ἀπενεμήθησαν αἱ προσήκουσαι τιμαί. Τὴν ἑπομένην ἀντεπεσκέφθη τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Σεβασμιώτατος Πρωτοσυγκελλεύων Μητροπολίτης Λαοδικείας ἐν συνοδείᾳ τοῦ Ἄρχοντος Χαρτουλαρίου.

* * *

Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐγεννήθη ἐν Λονδίνῳ τῷ 1880. Ἀνετράφη ἐν Αὐστραλίᾳ, τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ τῆς Α. Σεβασμιότητος ἦτο Διοικητής. Ἐσπούδασεν ἐν Cambridge καὶ ἐν Λονδίνῳ τὴν Θεολογίαν. Ἐχειροτονήθη τῷ 1904 εἰς διάκονον καὶ τῷ 1906 εἰς ἱερέα. Ὑπηρέτησεν εἰς διαφόρους Κοινότητας ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ρωσσίᾳ. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦλθε τῷ 1919. Ἐπανῆλθε δὲ τῷ 1923 ὡς γραμματεὺς τοῦ Ἐπισκόπου Gore, ὅστις παρουσιάσθη τότε καὶ εἰς τὸ Πανορθόδοξον Συνέδριον. Τῷ 1926 προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικανοῦ Ἐπισκόπου Παλαιστίνης καὶ ὑπηρέτησεν ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ἀκολούθως ἐν Κύπρῳ μέχρι τοῦ 1932. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1932 ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Γιβραλτὰρ καὶ ἐχειροτονήθη τῇ 24 Φεβρουαρίου τρέχοντος ἔτους. Ἐν τῇ χειροτονίᾳ αὐτοῦ παρίσταντο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θυατείρων κ. Γερμανὸς καὶ ὁ Πανοσιολογιώτατος Μέγας Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης. Τῆς χειροτονίας αὐτοῦ συμμετέσχον εἴκοσιν Ἐπίσκοποι Ἀγγλικανοὶ καὶ εἷς Παλαιοκαθολικός, ὁ τοῦ Deventer.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

ΑΙ ΑΞΙΩΣΕΙΣ

ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΤΡΙΤΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

[Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 266]

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς χιλιοστῆς πεντακοσιοστῆς ἐπετηρίδος τῆς συγκληθείσης τῇ παρορμήσει τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Εὐάγριον, ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου ἐν Ἐφέσῳ Τρίτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ Πάπας Πῖος ἑνδέκατος ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον πραγματευόμενος ἐν αὐτῇ περὶ τῶν ἀκολούθων: Α΄ περὶ τῆς Ὑποστατικῆς Ἑνώσεως τῶν δύο φύσεων ἐν τῷ ἑνὶ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χρηστοῦ, Β΄ περὶ τοῦ ὡς ἐκ τῆς θεανδρικῆς Ἑνώσεως ταύτης ἀληθῶς θεοτοκικοῦ χαρακτῆρος τῆς Παρθένου Μαρίας, καὶ Γ΄ περὶ τοῦ Πρωτείου τοῦ Πάπα. Καὶ τὰ μὲν δύο πρῶτα κεφάλαια καλῶς ἔχουσιν. Ἔνθα ὅμως πλανᾶται πλάνην δεινὴν Πῖος ὁ ΙΑ΄ εἶναι τὸ Γ΄, φανταζόμενος ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρχεν ἢ ἀνεγνωρίζετο καὶ δὴ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ζήτημα πρωτείων ἢ ἐξουσίας τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ σημειοῦται καὶ ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ κατηχήσει.

Ἡ πρώτη μνεία τοῦ Πάπα Ρώμης γίνεται καθὰ εἴδομεν ἐν τῷ ἕκτῳ κανόνι τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῷ πλαστογραφηθέντι, (1) ἐν ᾧ ὡς ἐν

(1) Εἶναι πασίγνωστον ὅτι νοθεύει ἐπίσημα ἔγγραφα ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἀρυσθῇ ὠφελείας ἐκ τοῦ γνησίου κειμένου αὐτῶν. Πολλοὶ δὲ συγγραφεῖς θεωροῦσι νόθους καὶ παρεγγράπτους τὰς περὶ τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης καυχησιολογίας τοῦ Λεγάτου Φιλίππου ἐν τῇ Γ΄. Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, τὰς ὁποίας ἄλλως τε ἡ Σύνοδος, κἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἐλέχθησαν παρῆλθεν ἐν εὐγλώττῳ σιγῇ.

Καὶ εὑρισκόμεθα ἐνώπιον τοῦ ἀξιοπεριέργου γεγονότος ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀνοίξῃ τις σελίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας σχετικὴν πρὸς τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς-Ρώμης χωρὶς νὰ εὑρεθῇ ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν νοθεύτριαν

κατόπτρῳ ἐνορῶμεν τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας τὸ διοικητικὸν σύστημα ἐν ᾧ διακρίνονται οἱ Ἐπίσκοποι Ρώμης, μετὰ δικαιοδοσίας ἐπὶ τῆς μεσης καὶ κάτω Ἰταλίας καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ρουφίνου, Ἀλεξανδρείας μετὰ δικαιοδοσίας ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου, Λιβύης Πενταπόλεως καὶ Αἰθιοπίας, καὶ Ἀντιοχείας ἐπὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἥν τινα δικαιοδοσίαν ὁ κανὼν ὀνομάζει ἀρχαῖα ἔθη. Προχωροῦντες εἰς τὴν δευτέραν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἀπηντήσαμεν ἐν αὐτῇ τό τε ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοκέφαλον τῶν ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν, ἱστορικὴν ἔχον καὶ ἄσειστον ἔδραν καὶ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῶν ὅσων ἐδιδάχθημεν ὑπὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου πρὸς δὲ τὴν ἀνύψωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν δευτέραν ἐκκλησίαν τοῦ κράτους διὰ πολιτικοὺς λόγους «διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ρώμην».

Εἴδομεν δὲ ὅτι τὸ 419 συνήρχετο ἐν Καρθαγένῃ τῆς Ἀνθυπατικῆς Ἀφρικῆς πολυπληθεστάτη Λατινικὴ Σύνοδος, παρόντων καὶ τοποτηρητῶν τοῦ Πάπα καὶ ἐπειδὴ ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Πάπα ἀπετόλμησε νὰ παρουσιάσῃ πλαστοὺς κανόνας τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, ἡ Σύνοδος ἐζήτησε δι' ἀπεσταλμένων παρὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσημα ἀντίγραφα πρακτικῶν τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, ὧν ληφθέντων καὶ ἐξελεγχθείσης τῆς πλαστότητος τῶν ὡς δῆθεν πρακτικῶν παρουσιασθέντων τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, ἐγράφη τῷ ἐπισκόπῳ Ρώμης Κελεστίνῳ δριμυτάτη ἐπιστολή, ρίπτουσα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τὴν πλαστογράφησιν, καὶ προσέθετεν: «ἐκβιαστὰς τοίνυν κληρικοὺς ὑμῶν τινῶν αἰτούντων μὴ θέλετε ἀποστέλλειν μήτε παραχωρεῖν ἵνα μὴ τὸν καπνώδη τύφον τοῦ κόσμου δόξωμεν εἰσάγειν τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις τὸ φῶς τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς ταπεινοφροσύνης τὴν ἡμέραν τοῖς τὸν Θεὸν ἰδεῖν ἐπιθυμοῦσι προσφέρει». Τοιαῦται ἦσαν αἱ περὶ πρωτείων τῶν Παπῶν ἀποφάνσεις τῆς Ἐκκλησίας,πᾶν ἄλλο βεβαίως ἢ ἱκανοποιητικαί. Οὔτε δὲ ὁ Νεστόριος οὔτε ὁ Κύριλλος, οὔτε ἡ Γ΄.Οἰκ. Σύνοδος ἀνέφερόν τι περὶ πρωτείου τῶν Παπῶν. Τὰ κατὰ τὴν ΙΓ΄ δὲ ἑκατονταετηρίδα δημοσιευθέντα ἀποσπάσματα καὶ ἐπιστολαὶ τοῦ Κυρίλλου, ἔνθα γίνεται λόγος περὶ πρωτείου τῶν παπῶν, εἰσί, ἀσφαλῶς πλαστὰ συμπιληθέντα ὑπό τινος

καὶ στρεβλωτικὴν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας χεῖρα τῆς Ρώμης.

Οὕτω θεωροῦνται πλαστογραφηθέντες οἱ Κανόνες Σαρδικῆς, ἀπόκρυφον, καθὰ ὁμολογεῖ ὁ Ἀλουΐζιος Vincenzi Ρωμ. θεολόγος, ἔργον παραχαράκτου τοῦ Ε΄. αἰῶνος ὅστις παρέφρασε καὶ παρεμόρφωσε τὸ Διάταγμα τοῦ Αὐτοκρατ. Γρατιανοῦ (380) καθ'ὅ ἐπηκολούθησεν ὁ μῦθος τοῦ Πάπα Σιλβέστρου περὶ τῆς θεραπείας τοῦ Κων/νου, αἱ ἀπόκρυφοι πράξεις τῆς Συνόδου Sinuessa τὸ ἀπόκρυφον διάταγμα τοῦ Σιλβέστρου, τά χαλκευθέντα πρακτικὰ ὑπὸ τοῦ Λιβερίου καὶ Ξύστου. Ἡ μανία δὲ αὐτῶν τῶν ψευδολογιῶν ἐκορυφώθη διὰ τῆς Ψευδοκωνσταντινείου δωρεᾶς, ἐπινοηθείσης καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τοῦ Πάπα Στεφάνου Β΄. καὶ τῶν Ψευδοϊσιδωρ. Διατάξεων Fleury Histoire Ecclesiastique.

Δομινικανοῦ μοναχοῦ καὶ γνωστοῦ ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα ψευδοκύριλλος. Ὁ δὲ Κύριλλος προήδρευε τῆς Γ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου οὐχὶ ὡς τοποτηρητὴς τοῦ Πάπα, ἔχοντος ἰδίους τοποτηρητὰς τοὺς πρεσβυτέρους Ἀρκάδιον, Πρόγεκτον καὶ Φίλιππον, ἀλλ᾽ αὐτοδικαίως ὡς τρίτος πρωθιεράρχης τῆς ἐκκλησίας, ἅτε δικαζομένου τοῦ δευτέρου, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νεστορίου. Ὅτε δὲ ἀπέσχεν ἵνα μὴ ἔλθῃ ἐκ λεπτότητος εἰς ἀντιπαράστασιν τοῦ δικαζομένου Νεστορίου, τὴν προεδρικὴν ἕδραν κατέλαβεν ὁ μετ᾽ αὐτὸν ἐρχόμενος Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος, ἀπουσιάζοντος τοῦ Ἀντιοχείας Ἰωάννου. Ἐπίσης ὁ Νεστόριος οὐδὲ λέξιν ἀνέφερεν ἢ ἔγραψε περὶ πρωτείων τοῦ Πάπα, καθὼς καὶ ἡ Γ΄. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ Πάπας Κελεστῖνος ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ τοπικῇ Συνόδῳ εἶχε καταδικάσῃ τὰς κακοδοξίας τοῦ Νεστορίου τάξας αὐτῷ δεκαήμερον πρὸς μετάνοιαν καὶ ἐν τέλει εἶχεν ἀφορίσῃ αὐτόν, ἀλλ᾽ἐν τῇ τρίτῃ Συνόδῳ οὐδεμία προσοχὴ ἐδόθη εἰς τὴν καταδίκην ταύτην τοῦ Νεστορίου, ἀλλ᾽ ἐκλήθη οὗτος ἐνώπιον ταύτης ὡς κανονικὸς ἐπίσκοπος «εὐλαβέστατος καὶ θεοφιλέστατος» πρὸς ἀπολογίαν. Ἐξετασθέντος δὲ τοῦ ζητήματός του, καθῃρέθη ὑπὸ τῆς Συνόδου καὶ ἀνεκοινώθη αὐτῷ ἡ ἀπόφασις διὰ τῶν ἀκολούθων «Ἡ Ἁγία Σύνοδος Νεστορίῳ νέῳ Ἰούδᾳ. Γίνωσκε σεαυτὸν παρὰ τῆς Ἁγίας Συνόδου καθαιρεῖσθαι». Εἶνε πρὸς τούτοις ἀληθὲς ὅτι οἱ παπικοὶ λεγάτοι, οἱ βραδύναντες καὶ φθάσαντες μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων τῆς Συνόδου, κομπάζοντες ἔλεγον ὅτι «ὁ Πέτρος ἐν τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ ζῇ καὶ δικάζει.» Ἀλλ᾽ εἰς τοὺς κομπασμοὺς τούτους οὐδεμία ἀπεδόθη προσοχὴ καθόσον οὐχὶ πάντα τὰ λεγόμενα ἐν ταῖς Συνόδοις, ἀλλὰ μόνον αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν αἱ ἐξαγγελλόμεναι ὑπὸ τῶν Αὐτοκρατορικῶν Ἐπιτρόπων εἶχον κῦρος καὶ εἶτα καθόσον αἱ ἐκφράσεις αὗται ἦτο ἐπὶ τέλους δυνατὸν νὰ ἑρμηνευθῶσιν ὀρθοδόξως, διότι καὶ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀνδρέας καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Αποστόλων ἐν τοῖς διαδόχοις αὐτῶν τοῖς ἐπισκόποις ἔζων καὶ ἐδίκαζον.

Ἤλλαξαν ὅμως μορφὴν τὰ πράγματα ἅμα ὡς ἐπρόκειτο περὶ καθορισμοῦ τῆς δικαιοδοσίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Ἀντιοχείας εἰς τὰ τῆς ἐκκλησίας Κύπρου. «Πρᾶγμα παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς κανόνας τῶν Ἁγίων Πατέρων καινοτομούμενον καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἁπτόμενον». Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ ὄγδοος κανών: «τὸ δὲ αὐτὸ (τὸ περὶ Κύπρου ψηφισθὲν) καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διοικήσεων καὶ τῶν ἁπανταχοῦ ἐπαρχιῶν παραφυλαχθήσεται· ὥστε μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἑτέραν οὐκ οὖσαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ ἤγουν τῶν πρὸ αὐτοῦ χεῖρα καταλαμβάνειν. Ἀλλ᾽ εἰ καί τις κατέλαβε καὶ ὑφ᾽ἑαυτῇ πεποίηται, βιασάμενος, ταύτην ἀποδιδόναι· ἵνα μὴ τῶν πατέρων οἱ κανόνες παραβαίνωνται μηδὲ ἐν ἱερουργίας προσχήματι *ἐξουσίας τύφος*

κοσμικῆς παρεισδύηται μηδὲ λάθωμεν τὴν ἐλευθερίαν κατὰ μικρὸν ἀπολέσαντες, ἥν ἡμῖν ἐδωρήσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ὁ πάντων ἀνθρώπων ἐλευθερωτής. Ἔδοξε τοίνυν τῇ Ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ σῴζεσθαι ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς ἄνωθεν καὶ κατὰ τὸ πάλαι κρατῆσαν ἔθος.»

Καὶ προσθέτει ἐν τέλει ὁ Κανὼν τὰ ἀκόλουθα ἀξιοσημείωτα: «εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὡρισμένοις προκομίσοι, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ.» Ἐάν δέ τις ἱεράρχης κατορθώσῃ νὰ προσαγάγῃ Αὐτοκρατορικὸν θέσπισμα ἐναντιούμενον τῇ παρούσῃ Διατάξει, κηρύττει τοῦτο ἄκυρον ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Καὶ οἱ παπικοὶ Λεγάτοι ὑπέγραψαν τὸν Κανόνα ἄνευ ἀντιρρήσεως καὶ ἀπῆλθον πρὸς ἑαυτοὺς θαυμάζοντες τὸ γεγονός. (1)

Καὶ οὕτω ὁ δύσμοιρος Κελεστῖνος ὅστις καθὰ εἴδομεν ἀνωτέρω ἐδέξατο ἐπὶ τῆς παρειᾶς ὑπὸ τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου ἰσχυρὸν ράπισμα ὡς ζητῶν νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ *τὸν καπνώδη τύφον τοῦ κόσμου* ἐδέχετο ἐπὶ τῆς ἑτέρας παρειᾶς ἕτερον ἐξ ἴσου ἰσχυρὸν ράπισμα ὑπὸ τῆς τρίτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου μεμφομένης αὐτοῦ ὡς ζητοῦντος νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ *ἐξουσίας τύφον κοσμικῆς* διὰ τῶν αὐτῶν περίπου λέξεων τῆς Καρθαγένης καὶ ὡς ἐπιζητοῦντος κατὰ μικρὸν νὰ ὑφαρπάσῃ τὴν ἐλευθερίαν ἥντινα ἐδωρήσατο τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ αἵματός του ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ πάντων ἀνθρώπων ἐλευθερωτής.

Ἰδοὺ τὰ πρωτεῖα τοῦ θρόνου Ρώμης ἅπερ ἀνεγνώρισεν αὐτὴ ἡ Γ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Ρωμαϊκὴ νοοτροπία ἐξηκολούθει βαδίζουσα ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἰχνῶν μετὰ εἴκοσι μόλις ἔτη, τὸ 451 οἱ 630 πατέρες τῆς ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν ἐπισήμῳ συνεδριάσει καὶ δι᾽ ὀνομαστικῆς κλήσεως πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ὑπεκφυγῶν καὶ τῶν προφάσεων τῶν λεγάτων Ρώμης ἐψήφιζον τὸν 28 κανόνα, ἐν᾽ ᾧ σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως ἔλεγον ὅτι «διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην (τὴν Ρώμην) οἱ πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρωτεῖα καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι οἱ 150 θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς Νέας Ρώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, εὐλόγως κρίναντες τὴν βασιλείᾳ καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖ-

(1) Εἶναι ἀξία θαυμασμοῦ ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ ἔμμονος στωϊκότης τῶν ἐπισκόπων τῆς παλαιᾶς Ρώμης. Διετύπουν τὰς τολμηροτέρας ἀξιώσεις. Βλέποντες ἀποκρουομένας ταύτας μετὰ κολαφισμῶν ἔστιν ὅτε, δὲν ἀπηλπίζοντο οὐδὲ ἐγκατελίμπανον ταύτας ἀλλὰ περισυνελέγοντο σιγῶντες ἐν τῷ κελύφει των καὶ ἀνέμενον νέαν εὐκαιρίαν πρὸς ἐπανάληψιν αὐτῶν. Οὕτως ἤρξαντο ἀπὸ τοῦ πάπα Βίκτωρος καὶ ἔφθασαν βαθμηδὸν εἰς τὴν Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ διανύσαντες οὕτω δέκα ὀκτὼ αἰῶνας καὶ γενόμενοι ἀπὸ ἁπλοῖ ἐπίσκοποι Ρώμης ἀλάθητοι τοποτηρηταὶ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

σαν πόλιν καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ρώμῃ καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνη μεγαλύνεσθαι πράγμασι δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν.» Τὸν κανόνα δὲ τοῦτον ἐκύρωσε κατόπιν ἡ Πενθέκτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ πάπα Λέοντος προβάλλοντος ὅτι διὰ τούτου προσεβάλλετο τὸ κῦρος τοῦ 6 κανόνος (τοῦ πλαστογραφηθέντος ἐν Ρώμῃ καθὰ ἀπεδείχθη περιτράνως ἐν Χαλκηδόνι) τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου. Καὶ οὕτως ἐτέθη οριστικῶς καὶ τελεσιδίκως τέρμα εἰς τὰς ἀποπείρας τῶν ἐπισκόπων Ρώμης πρὸς ἐπέμβασιν καὶ ἀνάμιξιν εἰς τὰ τῆς 'Ανατολῆς ἐκκλησιαστικὰ πράγματα.

Καὶ ἔδει νὰ παρέλθωσι μακροὶ αἰῶνες καὶ νὰ ἐπέλθῃ ὁ ὁριστικὸς χωρισμὸς τῶν δύο ἐκκλησιῶν μέχρις οὗ ὁ πάπας Γρηγόριος Ζ' ὁ Χιλδεβράνδος ἐπὶ τῇ βάσει πλαστῶν καὶ κιβδήλων ἐγγράφων προκηρύξῃ ὅτι ἡ παγκόσμιος κυριαρχία πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ εἶχε παραχωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ Πέτρου τοῖς 'Επισκόποις Ρώμης καὶ ὅτι πᾶσα μὴ τοιαύτη ἦτο νοσφισμὸς καὶ ἁρπαγὴ ἐξουσίας. Καὶ οἱ αὐτοκράτορες καὶ βασιλεῖς ἐνεθρονίζοντο καὶ ἐξεθρονίζοντο ὑπὸ τοῦ Πάπα γονυπετοῦντες, ταπεινῶς ἠσπάζοντο τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐκράτουν ἀναβολέα καὶ τὸ ἐφίππιόν του καὶ ἐλάμβανον τὰς χώρας των ὡς τιμάρια τοῦ 'Αγίου Πέτρου φόρου ὑποτελῆ. 'Αλλ' ἦλθεν ἐπὶ τέλους ἡμέρα καθ' ἣν ἡ ἀχλὺς τῆς ἀμαθείας ἡ καλύπτουσα τὸν Μεσαίωνα διεσκεδάσθη καὶ οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες ἀνανήψαντες ἢ ἀπεσπάσθησαν ἀποτόμως τῆς Ρώμης γράφοντες μετὰ τοῦ Λουθήρου Martinus Lutherus dicit papistam et asinum rem esse unam ἢ ἀπεγύμνωσαν πάσης πολιτικῆς ἐξουσίας τοὺς πάπας ἐξαναγκασθέντας ἐπ' ἐσχάτων νὰ ἀπεμπολήσωσι καὶ αὐτὴν τὴν Ρώμην εἰς τὸ ἐλεύθερον βασίλειον τῆς 'Ιταλίας καὶ νὰ περικλεισθῶσιν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Βατικανοῦ Hic digitus Dei.

Καπνώδης λοιπὸν τύφος τοῦ κόσμου· διὰ τῶν λέξεων τούτων ἐχαρακτηρίζοντο κατὰ τὴν πέμπτην ἑκατονταετηρίδα ἔν τε τῇ 'Ανατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει αἱ παπικαὶ ἀξιώσεις.

Σημείωσις α'. 'Ο πάπας Κελεστῖνος ἀπεπειράθη νὰ λύσῃ αὐτὸς μόνος δι' ἀριστοτεχνικῆς κινήσεως τὸ ζήτημα τοῦ Νεστορίου δικάσας καὶ καταδικάσας τὸν Νεστόριον ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Ρώμης, τάξας δεκαήμερον προθεσμίαν πρὸς μετάνοιαν καὶ ἐν τέλει ἀφορίσας αὐτὸν ἐπιβαλλόμενος διὰ τοῦ κόλπου αὐτοῦ εἰς τὴν 'Εκκλησίαν τῆς 'Ανατολῆς. 'Ιδὼν ὅμως ἀποτυχοῦσαν τὴν δεξιοτεχνίαν του ταύτην καθὰ εἴδομεν ἀνωτέρω ἀποτυχοῦσαν πρὸ δωδεκαετίας καὶ τὴν ἑτέραν του πρὸς τὴν 'Εκκλησίαν τῆς 'Ανθυπατικῆς 'Αφρικῆς ὅπως ἐπιβληθῇ αὐτῇ διὰ τῆς παρουσιάσεως πλαστῶν Κανόνων ὡς δῆθεν τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου καὶ τὴν 'Εκκλησίαν συγκληθεῖσαν εἰς τὴν Γ'. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἀπόφανσιν ἐπὶ

τῆς κακοδοξίας τοῦ Νεστορίου—θεωρηθέντων τῶν ἐν Ρώμῃ γενομένων ὡς μὴ γενομένων—δύσθυμος ἀπέστειλε τρεῖς λεγάτους εἰς τὴν Γ΄. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Τοῦτο διαφαίνεται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν του πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Θεοδόσιον καὶ τὸν 'Αλεξανδρείας Κύριλλον. 'Ενῷ ἂν ἀπεδίδετο σημασία τις εἰς τὴν ἐν Ρώμῃ κατὰ Νεστορίου Σύνοδον καὶ τὴν καταδίκην αὐτοῦ, ἡ σύγκλησις τῆς Γ΄. Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἦτο πάντῃ περιττή.

Σημείωσις β΄. Ὁ ἱστορικὸς Σωκράτης λέγει περὶ τοῦ Νεστορίου «τῆς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν τῶν ὀρθοδόξων Καθολικῆς 'Εκκλησίας τὴν προεδρείαν πιστεύεται ***οὐδὲν δὲ ἧττον τὴν τῆς Οἰκουμενικῆς ἁπάσης***» ('Εκκλ. Ἱστορ.Βι.βλ. Γ΄.) Ποῦ θὰ ἐκρυπτόμεθα οἱ ἁμαρτωλοὶ ἂν ὁ Σωκράτης ἔγραφε περὶ τοῦ Πάπα Κελεστίνου τὰ ἀνωτέρω, καθὼς καὶ ἂν ὁ 'Απόστολος Πέτρος ἔγραφεν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς του τὰς λέξεις τοῦ Παύλου ὅτι αὐτὸν ἐβάρυνεν «ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν ἡ μέριμνα πασῶν τῶν 'Εκκλησιῶν;» (Β΄ Κοριν ΙΒ΄.).

Ὁ Κύριλλος μάλιστα ἀνεγνώριζε τὸν Πέτρον καὶ 'Ιωάννην ὡς ***ἰσοτίμους*** πρὸς ἀλλήλους καὶ ***ἰσομέτροις*** τιμαῖς κατηγλαϊσμένους, οὔτε ἀναγνωρίζει ὁ Κύριλλος τῷ Πέτρῳ τὴν θέσιν ἥν τινα ἀπένειμεν αὐτῷ βραδύτερον ἡ 'Εκκλησία Ρώμης, οὔτε δὲ ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Κυρίλλου, οὔτε ἡ Γ΄. Σύνοδος ἀνεγνώρισαν τὸν πάπαν ἀνώτατον ἄρχοντα τῆς 'Εκκλησίας καὶ ὕπατον κριτὴν πάσης ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως.

Οὐδέποτε Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐξεζήτησε τὴν παπικὴν κύρωσιν, αἱ δὲ ἐπιστολαὶ τοῦ Κελεστίνου κατὰ τὴν Γ΄. Σύνοδον, καθὼς καὶ τοῦ Λέοντος Α΄. κατὰ τὴν Δ΄. ἐχρησίμευσαν ὡς στοιχεῖον συζητήσεως καὶ ὡς εἰσήγησις, οὐχὶ δὲ ὡς ἀπόφασις πρὸς ἐκτέλεσιν. 'Απόφασιν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐξέδωκε μόνη ἡ Γ΄. Σύνοδος.

(Βλέπε 'Αθηνῶν Χρυσοστόμου 'Απάντησιν πρὸς τὴν 'Εγκύκλιον Πίου ΙΑ΄. περὶ τῆς Γ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.)

("Επεται συνέχεια)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Η ΟΞΦΟΡΔΕΙΟΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΡΙΤΟΥΑΛΙΣΜΟΣ).

(1851—1892)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

ΙΓ΄. Κοινωνικὴ καὶ Ἱεραποστολικὴ δρᾶσις τοῦ Ἀγγλοκαθολικισμοῦ.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν οἱ ἐκδόται τοῦ Lux mundi ἀνέλαβον νὰ ἐξυπηρετήσωσι καὶ τὰς συγχρόνους κοινωνικὰς ἀνάγκας αἵτινες ἐνεφανίσθησαν ἤδη ἀφ' ὅτου ἡ Ἀγγλία ἀπὸ χώρας ἀγροτικῆς μετεβλήθη εἰς βιομηχανικήν, ἀλλὰ δὲν ἔτυχον προσοχῆς ἀπὸ μέρους τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καθόλου, οὐδ' αὐτῆς τῆς Εὐγγελικῆς μερίδος, ἥτις τόσον εἶχεν ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς δουλείας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Καίτοι οἱ ἀρχαῖοι Τρακταριανοὶ δὲν ἦσαν ἀδιάφοροι πρὸς τὴν δυστυχίαν τῶν ἀπόρων καὶ τὴν ἐξηυτελισμένην ἀμοιβὴν τῶν χειρονάκτων, ἐν τούτοις ἐφρόντιζον μᾶλλον περὶ ἀνακουφίσεως τῶν πασχόντων ἢ περὶ προλήψεως τῆς ἀπορίας αὐτῶν. Οἱ ἄμεσοι δὲ διάδοχοι ἐκείνων ἔτρεφον ἐπίσης τοὺς πεινῶντας, ἀλλὰ τὰ ἐξηυτελισμένα ἡμερομίσθια, τὴν ἐργασίαν τῶν παίδων ἐν τοῖς ἐργοστασίοις καὶ τοῖς ὀρυχείοις καὶ τὰς ῥυπαρὰς καὶ ἀνηλίους κατοικίας ἐθεώρουν ὡς φυσικὴν κατάστασιν πραγμάτων ἐν κόσμῳ κειμένῳ ἐν τῷ πονηρῷ. Ἡ κοινωνικὴ κίνησις ἐν Ἀγγλίᾳ ἤρξατο κυρίως ἀπὸ τοῦ 1850 ὅτε ὁ Frederik D. Monrice καὶ ὁ Charles Kingsley ἀνήκοντες εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολὴν ἤρχισαν διὰ τῶν δημοσιεύσεων αὐτῶν νὰ ἐξεγείρωσι τὴν δημοσίαν γνώμην ὑπὲρ τοῦ χριστιανικοῦ Σοσιαλισμοῦ, ὑφ' ὃν ἠννόουν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς εἰς τὴν ἐργασίαν, τοὺς μισθούς, τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰς ἄλλας ὄψεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς οὐχὶ ἀναγκαστικῶς καὶ δι' ἀνατροπῆς τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος, ἀλλ' ἑκουσίως. Εἰσηγηταὶ ἄρα τῆς κοινωνικῆς κινήσεως δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οἱ Ἀγγλοκαθολικοί, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τὸν Gore νέα Σχολὴ ἠσπάσθη προθύμως τὴν νέαν κίνησιν

καὶ ἐντεῦθεν προῆλθε τῷ 1889 τὸ σωματεῖον ὅπερ ἐκλήθη «Χριστιανικὴ κοινωνικὴ Ἕνωσις». Ὁ Gore ἔγραφεν ὅτι «ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας παρημέλησε τὸ κοινωνικὸν αὐτῆς καθῆκον καὶ ἀφῆκεν ὅπως ὁ οἰκονομικὸς καὶ βιομηχανικὸς κόσμος στηριχθῇ ἐπὶ βάσεων θεμελιωδῶς ἀντιχριστιανικῶν, ὡσανεὶ ὁ Χριστιανισμὸς νὰ μὴ εἶχε κανὲν ἐνδιαφέρον περὶ τοῦ ζητήματος». Οἱ φιλελεύθεροι Ἀγγλοκαθολικοὶ ὡρμῶντο ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι οὐδεμία σφαῖρα τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας δύναται νὰ θεωρηθῇ ξένη πρὸς τὴν θρησκείαν τοῦ Ἰ. Χριστοῦ καὶ ἑπομένως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀφοῦ ὁ ἱδρυτὴς αὐτῆς ἦτο καὶ ἄνθρωπος ἀληθής. Κατ' αὐτοὺς ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὄχι μόνον ἡ διατροφὴ τῶν πεινώντων καὶ ἡ περίθαλψις τῶν ἀσθενῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ φροντὶς περὶ μισθῶν, στεγάσεως, νομοθεσίας ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ ὑγιεινῆς αὐτῶν. Καίτοι δὲ ἡ «Χριστιανικὴ Κοινωνικὴ Ἕνωσις» τὴν ἵδρυσιν αὐτῆς ὀφείλει εἰς τὴν Ἀγγλοκαθολικὴν μερίδα, οὐχ ἧττον μετέχουσιν αὐτῆς ὅλαι αἱ μερίδες τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ πρῶτος αὐτῆς πρόεδρος ὠνομάσθη ὁ διάσημος Εὐαγγελικὸς Westcott. Ἡ Ἕνωσις διὰ τῶν προσπαθειῶν αὐτῆς συνετέλεσε λίαν εἰς τὴν ἐξέγερσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς δημοσίας γνώμης ὑπὲρ τῆς μισθοδοσίας καὶ τῶν ὅρων τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ συγχρόνως ἐγεφύρωσε τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν ἐκ πεποιθήσεως χριστιανῶν καὶ τῶν Ἡγετῶν τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου καὶ μετέβαλε τὸν Σοσιαλισμὸν εἰς Χριστιανικὸν Σοσιαλισμόν, ὅπερ δὲν συμβαίνει ἐν τῇ Ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ. «Καίτοι ὁ Gore αὐτὸς δὲν ἦτο σοσιαλιστής, αὐτὸς παρὰ πάντα ἄλλον συνετέλεσεν εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς στάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν τοῖς ἐργατικοῖς προβλήμασι καὶ ἀπέδειξεν ἐσφαλμένην τὴν ἀλλαχοῦ κρατοῦσαν ἀντίληψιν ὅτι Χριστιανισμὸς καὶ Σοσιαλισμος εἶνε ἀσυμβίβαστοι» ἔγραφε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ πολιτικὸν δημοσιογραφικὸν ὄργανον.

Ἡ νέα Σχολὴ τῶν Ἀγγλοκαθολικῶν ἔστρεψεν ὡσαύτως τὴν προσοχὴν αὐτῆς εἰς τὴν ἐσωτερικὴν Ἱεραποστολὴν τ. ἔ. τὴν ἵδρυσιν θρησκευτικῶν σχολῶν καὶ οἰκοτροφείων, ὁρμωμένη ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι λόγῳ τῆς ἰσότητος ὅλων ἐν Χριστῷ οἱ πολλὰ λαβόντες ἔχουσι καθῆκον νὰ καταστήσωσι μετόχους αὐτῶν καὶ τοὺς ὀλίγα λαβόντας. Βεβαίως ἡ ἐξέγερσις τῆς κοινωνικῆς συνειδήσεως τῶν ἀνεπτυγμένων τάξεων ὀφείλεται εἰς τοὺς προμνησθέντας εἰσηγητὰς τῆς κινήσεως· ἀλλ' οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες ἵδρυσαν τὸ πλεῖστον τῶν θρησκευτικῶν Σχολῶν ἢ οἰκοτροφείων. Οὕτως ἡ γνωστὴ ὡς Ἱεραποστολὴ τοῦ Κολλεγίου Christ Church τῆς Ὀξφόρδης, ἥτις δρᾷ ἐν τῷ ἀπορωτάτῳ καὶ δυσφήμῳ ἀνατολικῷ τμήματι τοῦ Λονδίνου ὀφείλεται εἰς Ἐπιτροπὴν συσταθεῖσαν μὲν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ τότε Δεκάνου Liddel, ἀλλ' ἀποτελουμένην ἐκ πέντε ἄλλων μελῶν ἁπάντων Ἀγγλοκαθολικῶν, ὡς ἦτο τοιοῦτος καὶ ὁ πρῶτος ἀρχηγὸς τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ μετὰ ταῦτα Ἐπίσκοπος Chester H. L. Paget. Ἡ Ἱεραποστολὴ

ἐπεκταθεῖσα βραδύτερον περιέλαβεν ὑπὲρ τὰς εἴκοσι περιφερείας ἢ ἐνορίας καὶ ἐξυπηρετεῖ πληθυσμὸν ἀνερχόμενον εἰς τέταρτον ἑκατομμυρίου. Πλὴν ὅμως τούτων ὁ Gore καὶ οἱ συνάδελφοι αὐτοῦ χωρὶς νὰ ὑποτιμήσωσι τὰ ἤδη ὑφιστάμενα ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ θρησκευτικὰ Τάγματα ἔκριναν ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἱδρύσεως ἀδελφότητος ἐπὶ νεωτεριστικῶν βάσεων. Ὅπως ἐν τῇ Ρωμ. Ἐκκλησίᾳ ἡ ὕπαρξις θρησκευτικῶν Ταγμάτων δὲν ἐκώλυε τὴν ἵδρυσιν τῆς ἀδελφότητος τῶν Ὀρατοριανῶν ὑπὸ τοῦ Neri πρὸς θεραπείαν ὑφισταμένων τότε ἀναγκῶν, οὕτω καὶ οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος ἔκριναν ὅτι αἱ εἰδικαὶ ἀνάγκαι τῆς Ἀγγλικ. Ἐκκλησίας ἐπέβαλλον τὴν ἵδρυσιν ἰδιαιτέρου σωματείου, διατελοῦντος ὑπὸ ὡρισμένον κανόνα καὶ ἱκανοῦ διὰ προσευχῆς καὶ μελέτης νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς συγχρόνους. Ἡ ἰδέα τῆς ἱδρύσεως τοιαύτης ἀδελφότητος ἀνέτειλεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Gore, ὅτε παῖς ἔτι ὢν ἐν τῇ Σχολῇ τοῦ Harrow ἤκουσε κηρύττοντα τὸν Westcott, ἀλλ' ἡ πραγματοποίησις αὐτῆς ἐγένετο, ὅτε τῷ 1891 ἱδρύθη ἡ οὕτω καλουμένη «Ἀδελφότης τῆς Ἀναστάσεως» (Community of the Resurrection). Ὁ Κανονισμὸς τῆς ἀδελφότητος συνετάχθη τοιοῦτος, ὥστε αἱ ὀλίγαι διατάξεις αὐτοῦ νὰ προσαρμόζωνται πρὸς τὰς νεωτέρας ἀντιλήψεις. Οὕτως ὁ κανὼν τῆς ὑπακοῆς ὡρίσθη ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ὀχληρός, ἐπιτρέπεται ἐλευθερία τις περὶ τὴν περιβολὴν καὶ εἰδικὴ διάταξις διαλαμβάνει περὶ ἰδιοκτησίας. Ἡ γενομένη εὐχὴ ἴσχυε δι' ἓν μόνον ἔτος, ἵνα παρέχηται ἐλευθερία εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐξέλθωσι, καίτοι ὁ σκοπὸς ἦτο ὅπως οἱ ἐκτελέσαντες αὐτὴν παραμείνωσιν ἐν τῇ ἀδελφότητι διαρκῶς.

ΙΔ'. Ἡ ἀνανέωσις τοῦ Μοναχικοῦ βίου.

Ἡ ἀνανέωσις τοῦ μοναχικοῦ βίου ἦτο φυσικὴ ἀπόρροια τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας ἀπ' ἀρχῆς ἀνέγραψεν εἰς τὸ πρόγραμμα αὐτῆς ἡ Ὀξφόρδειος Κίνησις, μεταξὺ τῶν ὁποίων προεῖχον ἡ ἁγιότης καὶ ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Ἡ τάσις πρὸς καθιέρωσιν τοῦ βίου ἐν αὐταπαρνήσει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ ηὐλογήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου, ὅστις ἐμακάρισε τοὺς προκρίναντας τὴν ἀγαμίαν διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ ὑπέδειξε βαθμὸν τελειότητος εἰς τὸν νεανίσκον, ὅτε προσεκάλεσεν αὐτὸν νὰ πωλήσῃ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, νὰ διαδώσῃ πτωχοῖς καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτόν. Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Μεταρρυθμίσεως διέλυσε τὰ Μοναστήρια καὶ κατήργησε τὸν μοναχικὸν βίον διακόψασα πάντα σύνδεσμον πρὸς τὴν ἀρχαιότητα. Ἡ Ὀξφόρδειος Κίνησις ἦλθεν ἵνα ἐπανορθώσῃ τὸ διαπραχθὲν σφάλμα, ἱδρύσασα μοναχικὰς κοινότητας καὶ διὰ τὴν ψυχικὴν ὠφέλειαν τῶν ἀποτελούντων αὐτὰς μελῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐργαστήρια ἀγαθοεργίας πρὸς τὸν πλησίον.

Ἤδη ὁ Newman τὸν βίον τῶν ἐνοίκων τῆς μικρᾶς ἐπαύλεως τοῦ Littlemore, ἣν διετήρει ὅτε προΐστατο τοῦ πανεπιστημιακοῦ Ναοῦ St. Mary τῆς Ὀξφόρδης, διεμόρφωσεν, ὡς εἴδομεν, ἐπὶ τὸ μοναστικώτερον, ἀπὸ τὸ τοῦ 1840 παρατηρεῖται ζωηρὰ κίνησις πρὸς εἰσαγωγὴν «Ἀδελφῶν Ἐλέους» εἴτε χάριν τῶν Νοσοκομείων εἴτε πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενῶν τῶν Ἐνοριῶν. Ὁ δὲ Pusey γράφων πρὸς τὸν Hook, Δεκᾶνον τοῦ Leeds, συνίστα τὴν ἵδρυσιν θρησκευτικῶν Κοινοτήτων, ὡς χρησίμων καθ' ἑαυτάς, καὶ ὡς ἑστιῶν ἱερᾶς ἐνασχολήσεως εἰς πολλοὺς ποθοῦντας νὰ ὑπηρετήσωσιν, οἵτινες ἄλλως ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ ἱκανοποιήσωσι τὸν ζῆλον αὐτῶν στρεφόμενοι πρὸς τὴν Ρώμην. Ἡ περιγραφὴ τὴν ὁποίαν ὁ ρηθεὶς Hook ἀπέστειλε πρὸς τὸν Δρ. Pusey περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διῆγον οἱ περὶ τὸν Ναὸν τοῦ St Soniou Leeds συγκεντρωθέντες νέοι ζῶντες ἐν ἰδίῳ ἕκαστος πενιχρῷ κελλίῳ, κοινωνοῦντες καθ' ἑκάστην, νηστεύοντες Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν μέχρι τῆς τετάρτης μ.μ. μαρτυρεῖ ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀσκητισμοῦ ἤρχισε νὰ κατακτᾷ τὰς καρδίας τῶν προσηλύτων τῆς Ὀξφορδείου Κινήσεως.

Ἡ πρώτη ὀργάνωσις «Ἀδελφῶν τοῦ Ἐλέους» ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τῆς ὁποίας ἤδη τῷ 1829 ἐξεφράζετο ὁ Robert Southey ἐγένετο τῷ 1845 ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἧς μέλη μεταξὺ ἄλλων ἦσαν ὁ Γλάδστων, ὁ δοὺξ τοῦ Rutland καὶ ὁ W. Dodsworth, Προϊστάμενος τῆς Christ Church, Allony Street. Καίτοι δὲ ὁ Ἐπίσκοπος Λονδίνου ἐνθυμούμενος τὸν θόρυβον ὃν προυκάλεσεν ἡ παρ' αὐτοῦ ἐπιβολὴ εἰς τοὺς κληρικοὺς τοῦ λευκοῦ χιτῶνος κατὰ τὸ κήρυγμα ἦτο διστακτικὸς κατ' ἀρχάς, οὐχ ἧττον ὅταν ὁ Δρ Pusey ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν, τὸ ἔργον ἤρχισε καὶ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1845 αἱ πρῶται προσελθοῦσαι δύο ἀδελφαὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀγορασθὲν οἴκημα. Ἡ Κοινότης αὕτη ἀρχίσασα τῷ 1845 διήρκεσε μέχρι τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ὅτε ἡ ἀδελφὴ Florence Nightingale ἀκολουθουμένη καὶ ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης καὶ ἄλλων ἀδελφῶν ἀπῆλθε πρὸς περίθαλψιν τῶν τραυματιῶν τοῦ πολέμου. Εἰς τὴν πρώτην ταύτην ὀργάνωσιν ἀθρόαι ἐπηκολούθησαν ἕτεραι. Οὕτω τῷ 1847 ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Thomas Chamberlain «ἡ Κοινότης Θωμᾶ τοῦ Μάρτυρος» ἐν Ὀξφόρδῃ, τῷ 1848 ἡ «Κοινότης τῆς Παρθένου Μαρίας» ἐν Wantaege καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀδείᾳ τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Fuster ἱδρύθη ὑπὸ τῆς Miss Sellon ἡ κοινότης Devonport. Τῷ 1849 ἱδρύθη ὑπὸ τῆς Μαριάννης Hughes «ἡ Ἑταιρεία τῆς ἁγίας καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος» ἐν Ὀξφόρδῃ, ἥτις μεγάλας παρέσχεν ὑπηρεσίας ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τῆς χολέρας, καὶ κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη ἱδρύθησαν ἄλλαι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἰδιαιτέρως μνημονευτέα ἡ τῆς S. Margaret ἐν East Grinstead (1855).

Αἱ πλεῖσται τῶν Κοινοτήτων τούτων εἶχον ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν μᾶλλον ἢ εἰς τὸν ἀσκητικὸν βίον. Καὶ ἡ τά-

σις αὕτη εὐχερῶς ἐννοεῖται, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οὔτε τὰ Νοσοκομεῖα ἦσαν ὠργανωμένα, ὡς εἶνε νῦν, ἐν 'Αγγλίᾳ καὶ ἐν καιρῷ ἐπιδημίας, καθ' ἣν πολλὰ μέλη μιᾶς πτωχῆς οἰκογενείας ἔπιπτον ἄσθενῆ, ἢ οὐδεὶς ὑπῆρχεν ὁ περιθάλψων αὐτά. Μεγάλη ὡσαύτως ὑπῆρχεν ἀνάγκη 'Ορφανοτροφείων πρὸς συντήρησιν καὶ ἀνατροφὴν τῶν ἐγκαταλελειμμένων παιδίων, ὡς καὶ 'Ασύλων ἠθικῆς ἀναλήψεως διὰ τὰς ἐκπεσούσας. Οὕτω π.χ. ἡ Κοινότης τοῦ Wantage σκοπὸν αὐτῆς ὥρισε τὴν διδασκαλίαν, ἡ Κοινότης τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἐν Clewer τὴν διάσωσιν τῶν ἐκπεσόντων, ἐνῷ ὁ λόγος δι' ὃν ὁ γνωστὸς Neale ἵδρυσε τὴν Κοινότητα τῆς ἁγίας Μαργαρίτας ἦτο νὰ μορφώσῃ σῶμα Νοσοκόμων ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς 'Εφορείας τοῦ Νοσοκομείου τοῦ Westminster. Οὕτως, ὅτε ἡ χολέρα ἐνέσκηψεν εἰς τὸ Λονδῖνον, ὑπῆρχον νοσηλεύουσαι τοὺς προσβληθέντας ἐν τῷ πτωχοτέρῳ τμήματι τοῦ Λονδίνου οὐχὶ ὀλιγώτεραι τῶν ἑπτὰ Κοινοτήτων, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ 1848 ἱδρυθὲν σῶμα πρὸς βελτίωσιν τῆς νοσηλείας ἐν τοῖς Νοσοκομείοις τοῦ Λονδίνου ἐξακολουθεῖ λειτουργοῦν καὶ μέχρι σήμερον.

Πολλαὶ τῶν γυναικείων τούτων Κοινοτήτων προέκυψαν ἐκ μικρῶν ἐνοριακῶν ἀδελφοτήτων ἐκ γυναικῶν, ἃς συνεπήγνυον οἱ ἑκασταχοῦ Προϊστάμενοι χάριν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐνορίας αὐτῶν. Καίτοι δὲ κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῶν αἱ «'Αδελφαὶ» ὁμοιάζουσαι τὰς τῆς Ρωμ. 'Εκκλησίας δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ νὰ ἐξεγείρωσι κατ' ἀρχὰς τὴν προκατάληψιν τῶν Προτεσταντῶν, ἐν τούτοις διὰ τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἀφοσιώσεως αὐτῶν εἰς τὸ καθῆκον δὲν ἐβράδυναν νὰ ἑλκύσωσι τὴν ἀγάπην ἐκείνων οἵτινες ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐγνώρισαν αὐτάς, καὶ τὴν ἀνοχὴν τῶν ἄλλων. 'Ο 'Επίσκοπος τῆς 'Οξφόρδης Wilberfore, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον δύο τοιαῦται Κοινότητες, ἐξ ἀρχῆς ἔλαβεν αὐτὰς ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ, καίτοι ἀντετίθετο εἰς τὴν ἀνάληψιν Εὐχῆς ὑπὸ τῶν 'Αδελφῶν, ὁ δὲ 'Αρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Tait, σχὼν τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς μεθόδους τῶν 'Αδελφῶν διέκειτο φιλίως πρὸς αὐτάς.

'Ενῷ ὅμως ἱδρύθη πλῆθος γυναικείων θρησκευτικῶν Κοινοτήτων, ἡ ἵδρυσις ἀνδρικῶν τοιούτων ἐβράδυνέ πως. Μετ' ἀπόπειραν γενομένην ὑπὸ τοῦ Edward Steere, γενομένου μετὰ ταῦτα ἐπισκόπου Ζανζιβάρης, πρὸς ἵδρυσιν τῆς ἀδελφότητος τοῦ ἁγίου 'Ιακώβου, ἧς ὁ βίος ὑπῆρξε βραχύς, ὁ Joseph Legiester Lyne γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Πατὴρ 'Ιγνάτιος» ἵδρυσε τῷ 1862 Κοινότητα τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου ἐν Claydon διαρκέσασαν μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς τῷ 1908. Παρὰ τὸ ἐκκεντρικόν πως τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ ὁ Πατὴρ 'Ιγνάτιος διὰ τῆς ἐπιμονῆς αὐτοῦ ὅπως φέρῃ τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα καὶ ὀνειδιζόμενος καὶ ἐμπτυόμενος καὶ λιθοβολούμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν διάδοσιν τῆς ἰδέας τοῦ ἀσκητι-

σμοῦ. Πολλῷ σοβαρώτερος αὐτοῦ ἦτο ὁ ἱδρυτὴς τοῦ Τάγματος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἐν Cowley, Richard Mox Benson. Σπουδάσας ἐν τῷ Κολλεγίῳ τοῦ Christ Church τῆς Ὀξφόρδης, ἀφωσιωμένος μαθητὴς τῶν Τρακταριανῶν, ἀνεδέχθη τὴν πνευματικὴν ἐπιστασίαν τῆς μικρᾶς ἐνορίας Cowley, ἥτις γειτνιάζει ἀμέσως πρὸς τὴν Ὀξφόρδην. Ἐκεῖ συλλαβὼν τὴν ἰδέαν νὰ μεταβῇ ὡς Ἱεραπόστολος εἰς τὰς Ἰνδίας ἀπεφάσισε μετὰ δύο ἄλλων τῷ 1836 νὰ προσλάβῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ ἔθηκε τὰς ἀπαρχὰς τῆς ἀκμαζούσης σήμερον διὰ τὸ ἱεραποστολικὸν αὐτῆς ἔργον ἐν Ἰνδίαις καὶ Ἀφρικῇ Ἑταιρείας τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Τῷ 1891 ἱδρύθη ἡ Ἑταιρεία ὑπὲρ τῆς Ἱεραποστολῆς, τῷ δὲ 1892 ἡ Κοινότης τῆς Ἀναστάσεως, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος προηγουμένως. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐγένετο ἀπόπειρα ἱδρύσεως Τάγματος Βενεδικτίνων Μοναχῶν, τῷ δὲ 1902 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κανταουρίας ἔδωκε τὴν εὐλογίαν πρὸς ἵδρυσιν αὐτοῦ ἐγκατασταθέντος ἐν Coldey. Μετ' ὀλίγον ὅμως τὸ πλεῖστον τῶν Ἀδελφῶν μετέστη εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, οἱ δὲ παραμείναντες πιστοὶ εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν μετῴκησαν εἰς Nashdom τῆς περιφερείας Bukingham. Ἐλλείψει ἐπαρκῶν ὑλικῶν μέσων δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τηρήσωσιν αὐστηρῶς τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν κανόνα ὅπως διάγωσι βίον αὐστηρῶς ἀποκεκλεισμένον ἐντὸς τῶν τοίχων τῶν Μοναστηρίων αὐτῶν. Οὕτω μετὰ πολλοὺς αἰῶνας τελείας ἐκλείψεως τοῦ μοναχικοῦ βίου χάρις εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀρχῶν τῆς Ὀξφορδείου Κινήσεως αἰσθάνεταί τις εὐάρεστον ἔκπληξιν συναντῶν σήμερον μοναχοὺς καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, οἵτινες διὰ τῆς σεμνῆς καὶ εὐσεβοῦς αὐτῶν πολιτείας καὶ τῆς μορφώσεως συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

(Ἕπεται συνέχεια).

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

2) ΙΣΙΔΩΡΟΣ Β'

Ἐπὶ τῇ παραιτήσει τοῦ Γενναδίου τὸ α'. «καθεζομένης ἐκεῖ τῆς συνόδου εἰς τὴν ἁγιωτάτην τοῦ Θεοῦ μεγάλην Ἐκκλησίαν ἵνα ἐκλέξωσιν ἄλλον πατριάρχην καὶ ὁμοφώνως ἔκλεξαν» τὸν ἱερομόναχον ***Ἰσίδωρον***, πνευματικὸν πατέρα τῆς Κ/Πόλεως, ἐπωνυμιούμενον ***Ξανθόπουλον***— «ἡγούμενον ἄριστον μονῆς τῶν Ξανθοπούλων», ὥς στιχουργεῖ καὶ Κύριλλος ὁ Λαυριώτης. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἰσιδώρου διενηργήθη πάντως πρὸ τοῦ Μαΐου ἢ τουλάχιστον ἀρχὰς αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἔτος 1456. ([18]) «Καὶ ἀπὸ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ ψήφῳ τῶν ἀρχιερέων, τῶν κληρικῶν καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐχειροτόνησεν αὐτὸν πατριάρχην ὁ Ἡρακλείας μετὰ καὶ ἄλλων ἀρχιερέων κατὰ νόμους» (Μαλ), καὶ μετὰ πατριαρχείαν ἑξαετῆ «ὥς ἄνθρωπος καὶ αὐτὸς ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, τὸν θάνατον, καὶ ἀπέδωκε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς χεῖρας Θεοῦ» (Μαλ), κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1462, ταφεὶς ἀναμφιβόλως ἐν τῇ ἱ. μονῇ τῆς Παμμακαρίστου. ([19])

3) ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ Α'

Ἱερομόναχος, ἐπωνυμούμενος ***Συρόπουλος*** καὶ πάντως ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν Σίλβεστρον Συρόπουλον. Διαδεξάμενος τὸν παραιτηθέντα τὸ β' Γεννάδιον, πιθανῶς κατ' Αὔγουστον 1463, παρέμεινεν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐπὶ ἕν ἔτος, μέχρις τῶν ἀρχῶν Αὐγούστου 1464, ὥς τοῦτο συνάγεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐμφανίζεται οὗτος πατριαρχεύων κατ' Αὔγουστον τοῦ ἔτους

---

[18]) Ὁ *Α.Π.* ***Κεραμεύς***, καίπερ παραδεχόμενος τὴν ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Δούκα Καβολάνου χρονολογίαν, καθ' ἣν ὁ Ἰσίδωρος διεδέξατο τῷ 1457 τὸν Γεννάδιον —ἀποχωρήσαντα τῷ 1456—ὅμως ποιεῖται ἐπιφύλαξίν τινα—***μολονότι ἔτους σχεδὸν χηρεία τοῦ θρόνου δύναται νὰ μὴ φαίνηται λίαν ἀσπαστὴ***—προσεγγίζουσαν αὐτὸν πρὸς τὴν ἡμετέραν ἄποψιν (***Ἐκκλ. Ἀλήθ.*** Δ'. σελ. 383, 398).

[19]) Σχετικῶς πρὸς τὸν Ἰσίδωρον Β' ὅρα : Σύνοψιν Ἀνωνύμου (***Σάθα*** Μεσ.βιβλ. Ζ'. 574)—**Turcogr.** σελ. 17, 120, 124, 138—**Bandurii** σελ. 215. 225.—*Μ.* ***Ἀθηνῶν***

τούτου(20), ἐνῷ τὴν 15ην ἰδίου μηνὸς καὶ ἔτους συναντῶμεν τὸ γ' πατριαρχεύοντα τὸν Γεννάδιον κατὰ τὰ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ λεχθέντα. Μετὰ ἐνιαύσιον πατριαρχείαν ἐξεβλήθη τοῦ θρόνου, ἄγνωστον δὲ πότε καὶ ποῦ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη.

Οἱ ἀρχαιότερον τῶν ἄλλων γράψαντες περὶ τῶν πατριαρχῶν ἀπὸ τῆς ἁλώσεως καὶ ἑξῆς (Ἀνώνυμος, Μαλαξός, Ζυγομαλᾶς καὶ ἄλλοι) ἀγνοοῦσι τὸν Σωφρόνιον, καίπερ ἀναφερόμενον ἐν συνοδικῇ πράξει τοῦ 1488(21), τὸ πρῶτον δὲ ἀναγράφεται οὗτος ἐν πατριαρχικῷ καταλόγῳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ιστ' αἰῶνος (22), τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνεται τῷ 1581 (23) καὶ εἶτα ὑπὸ Μελετίου Ἀθηνῶν (24) καὶ ἄλλων ὑστερον καὶ δὴ πάντοτε σχεδὸν(25) μεταξὺ Ἰσιδώρου Β'. καὶ Ἰωάσαφ Α' (26).

4) ΙΩΑΣΑΦ Α'

Γεννάδιον Β' παραιτηθέντα τὸ γ' διεδέξατο τέλη Δεκ/βρίου 1464 ἢ μᾶλλον ἀρχὰς 1465 ὁ ἱερομόναχος ***Ἰωάσαφ***, ὁ ἐπιλεγόμενος ***Κόκκας***. «Τοῦτον... πατριάρχην τὸν ἐψήφισαν καὶ δώσαντες αὐτοῦ τὸ ***μικρὸν μήνυμα καὶ τὸ μέγα*** ἐχειροτόνησεν αὐτὸν ὁ Ἡρακλείας καὶ ὡσὰν ἐχειροτονήθη, ἐκάθησεν εἰς τὸν ὑψηλότατον πατριαρχικὸν θρόνον... ὅμως

Γ'. 331—*Ε. Κῆρυξ* ΣΤ'. 445—*Ὑψηλ.* σελ. 7, 14—*Ἀθήναιον* ΣΤ' σελ. 18—*Κούμας* Ζ' 436—*Μαθᾶ* σελ. 161—*Σ. Βυζαντ.* Β' 528—*Γεδεὼν* Π. Πιν. σελ 479—*Θεολογία* Δ' 180—*Ὀρθοδοξία* Γ' 31—*Κρουμβάχερ* Γ' 716—*Κ. Δυοβουνιώτου* ὡς ἄνω σελ. 72, 124, 130—*Γ. Σχολαρίου* ἅπαντα κλπ. Ι' σελ. XIII—Le Quien Ι' σελ. 314—Byz. Zeit VIII σελ. 395—S. Vailhé ἐν Diction. ὡς ἄνω σελ. 1310, 1420—*Α. Κυριακοῦ* Ἐκκλ. ἱστ. Γ' σελ. 12—*Ἐκκλ. Ἀλ.* Ε' 124, 252. ΚΣΤ' 366—*Μ. Ἑ Ἐγκ.* ΙΓ' 198 ΙΓ' 218—*Λεξ. Ἐλευθερουδάκη* ΣΤ' 826—*Λεξ. Γερακάρη* Δ' 356.

20) *Κ. Σάθα* Μεσ. βιβλ. Γ' σελ. η' κστ' ρα'—Lambacher, Bibliotheca Civica, Vindobonensis, Vienna, 1750. II 27.

21) Ἐκκλησιαστικὰ σύλλεκτα ὑπὸ *Ἐπαμεινώνδου Ι. Σταματιάδου*, Σάμος 1891 σελ. 32.

22) *Ἐκκλ. Ἀλ.* ΚΣΤ' σελ. 366, 367.

23) Byz. Zeit VIII σελ. 393, 394—S. Vailhé ὡς ἄνω σελ. 1420.

24) Ἐκκλ. ἱστορία Γ' σελ. 331.

25) Ὁ S. Vailhé (ἔνθα ἀνωτ σελ. 1310, 1420) καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν *Χρυσόστομος* (*Θεολογία* Δ' 180) τάσσουσι τὸν Σωφρόνιον μετὰ τὸν Ἰωάσαφ Α'. Τὸ αὐτὸ καὶ ὁ *Κεραμεὺς* (Βυζαντινὰ Χρονικὰ τόμ. 10ος (1903) σελ. 407).

26) Περὶ Σωφρονίου Α' ὅρα καί: *Ε. Κῆρυξ* ΣΤ' 445—*Ὑψηλ* 14—*Κούμας* Ζ, 436—*Μαθᾶ* 161—*Βυζάντιος* Β' 528—*Γεδεὼν* 480—*Κρουμβάχερ* Γ' 716—*Α. Δημητρακοπούλου* ὡς ἀνωτ. σελ, 109—*Ὀρθοδοξία* Γ' 35—*Ἐκκλ. Ἀλ.* Δ' 252, 398—*Μ. Ε. Ἐγκ.* ΚΒ' 626, 732—*Λεξ. Ἐλευθερουδάκη* ΣΤ' 826, ΙΑ' 934, 1000 — *Λεξ. Γερακάρη* Δ' 356.

τοῦτον τὸν πατριάρχην Ἰωάσαφ τὸν εὔγαλεν ὁ σουλτάνος ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸν ἐξόρισεν... καὶ ἔτσι εὐγῆκε εκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου διωγμένος» (Μαλ), πατριαρχεύσας, καθ' ἡμᾶς, 12—14 μῆνας, πιθανῶς μέχρι τῶν πρώτων μηνῶν τοῦ 1466. Ἄγνωστον πότε καὶ ποῦ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. (27)

5) ΜΑΡΚΟΣ Β'

«Καὶ ὡσὰν εὐγῆκεν ὁ πατριάρχης (Ἰωάσαφ) ἐκ τοῦ θρόνου καὶ ἐδιώχθη τελείως ἐσυνήχθησαν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῶν κληρικῶν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ σύνοδον ἔκαμον ποῖον νὰ κάμουν καὶ στήσουν πατριάρχην· ὅθεν ὁμοφώνως ὅλοι ἐψήφισαν πατριάρχην τὸν ***Ξυλοκαράβην***. Τοῦτος ψηφισθεὶς πατριάρχης καὶ λαβὼν τὰ ***μηνύματα***, τὸ ***μικρὸν*** καὶ τὸ ***μέγα***, πατριάρχην τὸν ἐχειροτόνησαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἔλαβε τοῦ ποιμαίνειν αὐτήν» (Μαλ). Ὁ Ξυλοκαράβης, ***Μάρκος*** τὸ ὄνομα, ἱερομόναχος τὸν βαθμὸν (28) καὶ Βυ-

---

27) Ἀνώνυμος (***Σάθα*** Μεσ. βιβλ. Ζ' 574, 578, 579)—**Turcogr.** σελ. 17, 21, 120, 121, 122, 124, 138—**Bandurii** σελ. 215, 225—***Μ. Ἀθηνῶν*** Γ' 331—***Εὐαγγ. κῆρυξ*** ΣΤ' σελ. 445—***Ὑψηλ.*** σελ. 14,17—***Κούμα*** Ζ' 436—***Μαθᾶ*** σελ. 161—***Βυζάντιος*** Β' 528—***Γεδεὼν*** σελ. 481—***Θεολογία*** Δ' 180—***Ὀρθοδοξία*** Γ' 31—***Κρουμβάχερ*** Γ' 716—***Γεωργίου Σχολαρίου*** ἅπαντα κλπ. ὡς ἄνω Ι' σελ. XIV—**Le Quien** Ι' σελ. 314—**S.Vailhé** ὡς ἄνω σελ. 1310, 1420—***Μ.Ε. Ἐγκ.*** Η' 198 ΙΓ' 388—Λεξ. ***Ἐλευθερουδάκη*** ΣΤ' 929—Λεξ. ***Γερακάρη*** Δ' 356 — Ἐκκλ. ἱστορία ***Φ. Βαφείδου*** ὡς ἄνω Γ'α' σελ.17,101—Ἐκκλ. ἱστορία ***Δ. Κυριακοῦ*** Γ' σελ. 12—***Παπαρρηγοπούλου*** Ε' ὡς ἄνω σελ. 524 — ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Δ' 252, 398 ΚΣΤ' 366 — ***Εὑρετήριον*** Ν. Ἑλληνομνήμονος σελ. 325—***Ἀλήθεια*** (Ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν ἐν Κ/πόλει) Α' (1880) σελ. 65, 104—***Δυοβουνιώτου*** ὡς ἄνω σελ. 72, 125, 130—***Βυζαντινὰ Χρονικὰ*** τόμ. 10 σελ. 407.

28) Ὁ ***Α. Π. Κεραμεὺς*** («Μάρκος Ξυλοκαράβης πατριάρχης οἰκουμενικὸς καὶ εἶτα πρόεδρος Ἀχριδῶν» ἐν ***Βυζαντ. Χρονικοῖς*** τόμ. 10 σελ. 406), κατ' αὐτὸν δὲ καὶ ὁ **Ivan Sniegaroff** (ἱστορία τῆς Ἀρχ/πῆς—Πατριαρχείου Ἀχριδῶν ἀπὸ τῆς πτώσεως ὑπὸ τοὺς Τούρκους μέχρις τῆς καταργήσεως αὐτῆς, 1394-1767, Sofia 1932 (βουλγαριστί) σελ. 124), φρονοῦσιν ὅτι ὁ Μάρκος ἐπανελθὼν ἐκ τῆς εἰς Κρήτην ἀποστολῆς αὐτοῦ ἐξελέγη μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως, ἐπὶ Σωφρονίου Α', τῷ 1464 καὶ πρὶν ἢ προφθάση νὰ μεταβῇ εἰς Ἀδριανούπολιν προήχθη εἰς τὸν Οἰκ. Θρόνον. Τὸ αὐτὸ ὑποστηρίζει καὶ ὁ **S. Vailhé** (ἔνθα ἀνωτ. σελ. 1420). Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πράγματι ἱερομόναχός τις, Μάρκος τὸ ὄνομα, φέρεται ἐκλεγεὶς μητρ/της Ἀδριανουπόλεως τῷ 1465 (***Μ. Γεδεὼν*** συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι, (1891 σελ. 113—***Α. Κεραμέως*** ἱεροσολυμ. βιβλιοθήκη Δ' 132), πλὴν οὐδαμόθεν ἄλλοθεν βεβαιοῦται ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ Μάρκου Ξυλοκαράβη. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου παραδεχόμεθα τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀπὸ ἱερομονάχου προαχθέντα εἰς πατρ/χην Κ/πόλεως.

ζάντιος τὴν πατρίδα, ἀνῆλθε τὸν θρόνον κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1466, πατριαρχεύσας ἐπ' ὀλίγον διάστημα, πιθανῶς μέχρι τῶν μέσων ἰδίου ἔτους. Ἐξεβλήθη τοῦ θρόνου διὰ τὰ ἀπὸ μέρους τῶν κληρικῶν κινηθέντα κατ' αὐτοῦ «πολλὰ σκάνδαλα», τῶν ὁποίων ἐπωφεληθέντες οἱ ἐνταῦθα διαμένοντες τότε Τραπεζούντιοι, δυνάμει δὲ καὶ τοῦ ***πεσκεσίου***, ἐπέτυχον τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκείνου ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου αὐτῶν. «Ὁ σουλτάνος ὡς ἔλαβε τὰ χίλια φλωρία εἶπε: ἐπειδὴ ὁ κόσμος δὲν τὸν ἐθέλει, εὐγάλετε αὐτὸν καὶ κάμετε ἐκεῖνον ὅπου θέλετε· καὶ ἐν τῷ ἅμα εὔγαλαν αὐτὸν τὸν πατριάρχην κύριν Μάρκον στανικῶς καὶ ἀδίκως ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ τὸν ἀπεδίωξαν» (Μαλ).

Διονύσιος Α' προέβη συνοδικῶς εἰς «καθαίρεσιν τοῦ ἐπιβάτου καὶ ἀνοσίου Μάρκου τοῦ Ξυλοκαράβη» τῇ 15 Ἰανουαρίου 1467 (29), οὗτος δὲ «μὴ ἔχων τι καὶ ποιῆσαι οὔτε παρά τινος βοηθούμενος ἐκάθητο ἰδιάζων» ἐν Κ/πόλει. Ἀθωωθεὶς μετ' οὐ πολὺ «ἔλαβε τὸν θρόνον τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν παρὰ τῆς συνόδου καὶ ἀρχιεράτευσεν ἐκεῖ ὀλίγον καὶ ἀπέθανε» (Μαλ) (30).

6) ΣΥΜΕΩΝ Α'

«Μετὰ τὸν διωγμὸν τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Μάρκου ἔκραξαν ἀρχιερεῖς καὶ ἔκαμον τοὺς ψήφους τοῦ αὐτοῦ κυροῦ ***Συμεὼν*** τοῦ Τραπεζουντίου καὶ

---

29) Ἡ καθαίρεσις καίπερ μὴ φέρουσα τὸν συνήθη τύπον, ὅμως θεωρητέα τοιαύτη. Ἐν τῷ σωζομένῳ κειμένῳ προτάσσεται: «Ἡ καθαίρεσις τοῦ τρισκατάρατου Μάρκου τοῦ Ξυλοκαράβη καὶ τῶν δύο σταυροφόρων ἐν τῇ γενομένῃ συνόδῳ ἐν Κ/πόλει, ἐν τῇ μονῇ τῆς Παμμακαρίστου, ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ εἰς τὰς ιε' τοῦ ἔτους στου ϛου οε'» (L. Petit A. A., Déposition du Patriarche Marc Xylocarabi ἐν Revue de l'Orient Chrétien VIII, Paris 1903 σελ. 144-149—***Α. Π. Κεραμέως*** ἐν Vizantiski Vremennik τόμ. 10 σελ. 413-415).

30) Ἐξελέγη ἀρχ/πος Ἀχριδῶν μετὰ τὴν φυλάκισιν τοῦ ἀρχ/που Δωροθέου. **Ivan Sniegaroff** ὡς ἀνωτέρω σελ. 186 σημ.9,10—Der Patriarchat von Achrida von **H. Gelzer**, Leipzig, 1902 σελ. 23 Τὰ περὶ τῆς αὐτοκεφάλου ἀρχ/πῆς τῆς α' Ἰουστινιανῆς Ἀχρίδος καὶ Βρυλγαρίας ὑπὸ ***Μ. Γ. Δήμιτσα***, Ἀθῆναι 1859 σελ. 69. —Περὶ Μάρκου Β' ὅρα καί: Ἀνωνύμου σύνοψιν (***Σάθα*** Μεσ.βιβλ. Ζ' 580, 582)— **Turcogr.** σελ. 22, 123-127, 138—**Bandurii** 215, 225—*Μ.* ***Ἀθηνῶν*** Γ' 331, 332 — ***Ε. Κῆρ.*** ΣΤ' 445—***Ὑψηλ.*** 17, 19, 20—***Κούμας*** Ζ' 436 - *Μαθᾶ* 163—***Βυζάντιος*** Β' 528—***Γεδεὼν*** 481—*Θεολογία* Δ' 180—***Ὀρθοδ.*** Γ' 33 -***Κρουμβάχερ*** Γ' 716— ***Δυοβουνιώτου*** σελ. 73, 125, 130—**Le Quien** Ι' σελ. 315 —**Vailhé** σελ. 1310— ***Ε. Σταματιάδου*** ὡς καὶ ἀνωτ. σελ 10-14 — ***Παπαρρηγοπούλου*** ὡς ἀνωτ. Ε' 526 — ***Ἀλήθεια*** ὡς ἀνωτέρω σελ. 66, 104—***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Δ' 252, 398 ΚΣΤ' 366— ***Φιλαρ. Βαφείδου*** ἐκκλ. ἱστορ. Γα σελ. 16—***Μ. Ε. Ἐγκ.*** ΙΣΤ' 704—Λεξ.***Ἐλευθερουδάκη*** Θ' 169—Λεξ. ***Γερακάρη*** Δ' 356—Εὑρετήριον Ν.Ἑλληνομνήμονος ὡς ἀνωτ.σελ. 413.

μετὰ τοὺς ψήφους ἔδωκαν τὰ δύο ***μηνύματα***, τὸ ***μικρὸν*** καὶ τὸ ***μέγα***, καὶ τὴν χειροτονίαν ἔκαμον, χειροτονηθεὶς παρὰ τοῦ Ἡρακλείας καὶ εἰς τὸν ὑψηλότατον πατριαρχικὸν θρόνον τὸν ἀνεύασαν» (Μαλ). Ὁ ἱερομόναχος Συμεὼν ἀνῆλθε τὸν θρόνον περὶ ἢ μετὰ τὰ μέσα τοῦ 1466. Διὰ τὸ ἐπικρατῆσαν ὅμως μεταξὺ τῶν δύο πατριαρχικῶν μερίδων (Μάρκου καὶ Συμεὼν) σχίσμα καὶ κατόπιν τῆς αὐξήσεως τοῦ πεσκεσίου εἰς δύο χιλ. φλωρίων τῇ ἐπεμβάσει τῆς κυρᾶς Μάρως, μητρυιᾶς τοῦ Σουλτάνου, ὑπὲρ τοῦ εὐνοουμένου αὐτῆς, καὶ δυνάμει ὁρισμοῦ «εὔγαλαν τὸν κύριν Συμεὼν ἐκ τοῦ θρόνου καὶ ἐκ τῆς πατριαρχικῆς τιμῆς καὶ ἀξίας.... καὶ ἀνεχώρησε καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Στενημάχου» (Μαλ), πατριαρχεύσας μόλις ἓξ μῆνας.

Ἐπανῆλθε τὸ β´ εἰς τὸν θρόνον διαδεχθεὶς Διονύσιον Α´. «Ἡ δὲ θεία καὶ ἱερὰ σύνοδος ἔπεσαν εἰς μεγάλην ἀδημονίαν ποῖον νὰ κάμουν πατριάρχην καὶ ὁμοφώνως ἐπροσκάλεσαν τὸν πρώην Συμεὼν πάλιν... ὡς γὰρ ἔκλεξαν δευτέραν φορὰν τὸν αὐτὸν πρώην πατριάρχην κύριν Συμεὼν ἐπῆραν αὐτὸν καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὴν καθολικὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ ἐκάθησαν αὐτὸν ἐν τῷ ὑψηλοτάτῳ θρόνῳ τῷ πατριαρχικῷ καὶ ἀπέλαβε πάλιν τὸν θρόνον αὐτοῦ» (Μαλ). Ἐγένετο δὲ τοῦτο πιθανῶς περὶ τὰ τέλη 1471, ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ὁ Συμεὼν φέρεται πατριαρχεύων τῷ 1472 κατά τι σημείωμα (31). Πόσον ὅμως διήρκεσεν ἡ β´ αὐτοῦ **πατριαρχεία**;

Ἐκ σιγιλλίου ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Συμεὼν τῷ 1474 ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους ἱ.μονῆς Κοσινίτσης ἐξάγεται γενικῶς ὅτι κατά τι χρονικὸν διάστημα (ἀρχὰς ἢ μέσα) τοῦ ἔτους τούτου διέμενεν οὗτος ἐπὶ τοῦ θρόνου (32). Ἐπὶ πλέον ὑπὸ χρονολογίαν 10 Ὀκτωβρίου 1474 σώζεται συνοδικὴ πρᾶξις ἀθωώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀδήλου τινὸς πατριάρχου ὡς καὶ ἑτέρα ἀχρονολόγητος συνοδικὴ πρᾶξις καθαιρέσεως τοῦ προέδρου Ἡρακλείας Γαλακτίωνος μετὰ δύο σταυροφόρων κληρικῶν, ἔχουσα στενοτάτην σχέσιν πρὸς τὴν προηγουμένην πρᾶξιν (33),

---

31) ***Παράρτημα*** ΙΖ´ τόμου περιοδ.Ἑλλ.Φ.Συλλόγου Κ/πολις 1887 σελ. 16 σημ. 1.

32) Αὐτόθι σελ. 16, 17-18.

33) ***Ε. Σταματιάδου*** ἐκκλ. σύλλεκτα ὡς ἄνω σελ. 14 ἑξ. καὶ 17 ἑξ. — Ἰδίως ἐξαίρονται τὰ ἑξῆς σημεῖα ὁμοιότητος τῶν δύο ἐγγράφων. ***Ἐκ τοῦ α´ ἐγγράφου***: «ὁρισμῷ δὲ τοῦ κρατοῦντος ἡμᾶς ἅπαντας τοὺς ἀρχιερεῖς ἐνταῦθα συνήγαγον..... ἤδη τῆς συνόδου συγκροτηθείσης... ἡμεῖς... ἔχοντες καὶ τὴν ἀπειλὴν τοῦ κρατοῦντος.... ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ δύο τῶν ἀπὸ τῆς αὐλῆς ἐκείνου ἡμῖν παρεκάθηντο....». Καὶ κατωτέρω: «.....ὅστις (ὁ αὐθέντης) ὥρισεν ὅπως ὁ ἡμέτερος Δεσπότης καὶ Πατριάρχης εἰς τὸν αὐτοῦ ἐπανέλθῃ θρόνον· ἐξέωσαν γὰρ αὐτὸν οἱ ἐνάντιοι πρὸ κρίσεως καὶ παρὰ τὴν τῶν ἱ. κανόνων διακέλευσιν μυρία ψεύδη καὶ δόλους συρράψαντες... Διὰ τοῦτο ὡς τὰ ἔσχατα κινδυνεύοντες ὑπέστημεν ἅπαντες ἐκ κοινοῦ συμ-

δι' ὅπερ καὶ δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἀμφοτέρας συγχρόνους. Σώζεται ὅμως καὶ γράμμα τοῦ Συμεὼν ἀπολυθὲν ἐπὶ τῇ ἀποδημίᾳ αὐτοῦ πρὸς διενέργειαν λογίας διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἐπιβληθέντος χαρατσίου, τὸ γράμμα δὲ τοῦτο, καίπερ ἀχρονολόγητον, ἔχει πολὴν τὴν σχέσιν πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ὡς ἄνω συνοδικὰς πράξεις καὶ ἰδίως πρὸς τὴν δευτέραν (34), ἕνεκα δὲ τούτου δυνάμεθα ἀδιαφιλονεικήτως νὰ θεωρήσωμεν τὰς δύο ταύτας συνοδικὰς πράξεις ὡς ἀναφερομένας οὐχὶ εἰς Διονύσιον Α' (35), ἀλλὰ εἰς Συμεὼν τὸν Α'. Μανθάνομεν δὲ ἐντεῦθεν ὅτι ὁ Συμεὼν κατὰ τὴν β' αὐτοῦ πατριαρχείαν, κατηγορηθεὶς «ὑπό τινων τῶν ἡμετέρων»— οἵτινες ***ἐξέωσαν αὐτὸν πρὸ κρίσεως καὶ παρὰ τὴν τῶν ἱερῶν κανόνων διακέλευσιν μυρία ψεύδη καὶ δόλους συρράψαντες καὶ εἰπόντες εἰς τὴν Πόρταν***—ἠθωώθη ἔπειτα ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθείσης συνόδου ἀποκατασταθεὶς εἰς τὸν θρόνον (10 'Οκτ/βρ. 1474), ὅτι ὅμως παρὰ τοῦτο ἡ 'Εκκλησία ἐξηναγκάσθη ἵνα δεχθῇ ἐτησίαν καταβολὴν χαρατσίου ἐκ δισχιλίων χρυσίνων, ὑπεσχημένων ἤδη ἀπὸ μέρους τῶν ἀντιπάλων τοῦ πατριάρχου καὶ ὅτι ἀκριβῶς ἐπὶ ἐξασφαλίσει τούτου τοῦ ***μεγάλου φορ-***

φώνου τὸ εἰρημένον χαράτζιον (δυσχιλίους χρυσίνους) κατ' ἐνιαυτὸν τελεῖν..». ***'Εκ τοῦ β' ἐγγράφου***: «Τέλος καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀρχιερεῖς ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν...... συναγαγόντες......καὶ τὸ μέγιστον ἐπετέθη τῇ τοῦ Θεοῦ 'Εκκλησίᾳ τὸ κατ' ἔτος χαράτζι φλωρίων δυσχιλίων (ἐξ αἰτίας τοῦ Μ. Σκευοφύλακος καὶ Μ. 'Εκκλησιάρχου).....οὗτοι καὶ τὴν σύνοδον ταύτην ἀθέσμως καὶ παρανόμως συγκροτήσαντες κατεσκεύασαν· ὅτι καὶ πρὸ συνόδου καὶ κρίσεώς τινος ἐξέωσαν τὸν ἁγιώτατον ποιμένα καὶ πατριάρχην τοῦ αὐτοῦ θρόνου καὶ ἐκ τῆς τοῦ κρατοῦντος πύλης δύο ὑπασπιστὰς καὶ οἷον συμμάχους αὐτοῖς προσεκαλέσαντο συνέδρους ἡμῖν παρακαθήσαντας καὶ φρικώδεις ἀπειλὰς ἀντὶ τοῦ κρατοῦντος καθ' ἡμῶν ἐπαπειλοῦντας ὡς δῆθεν μὴ παρακρίνωμεν.....». Καὶ ἀλλαχοῦ: «ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν θελήματι Κυρίου ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἐπανεκλήθη καὶ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν δεσπότης καὶ πατριάρχης κοινῇ γνώμῃ καὶ συνδρομῇ πάντων ἡμῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ κατέστη....».

34) Αὐτόθι σελ. 22 ἑξ.—'Εξαίρονται ἰδίως τὰ ἑξῆς σημεῖα ὁμοιότητος: ***'Εκ τοῦ β' ἐγγράφου***: «.....καὶ οὔτε ἐμνησικάκησε (ὁ πατριάρχης) τούτοις, οὔτε ἠμύνατο οὔτε τι ἔπραξεν εἰς αὐτοὺς λυπηρόν.....πάντα ἐκύρωσεν αὐτοῖς καὶ ἀγάπην τελείαν καὶ συγχώρησιν πάντων ἀποδιδούς, εἶτα τὴν ἱερωσύνην καὶ τὴν τάξιν κα πάντα ἁπλῶς πρὸς τούτοις προνοίας αὐτοὺς μείζονος ἀξιώσας......». ***'Εκ τοῦ γ' ἐγγράφου***: «.....καὶ οὔτε ἐμνησικάκησα ὅλως οὔτε ἐνεκάλεσα οὔτε τῇ πνευματικῇ ἐξουσίᾳ εἰς ἄμυναν ἤ τινος τούτων λύπησιν ἐχρησάμην· ἀλλὰ καὶ ἀγάπην ἐκείνοις τοῖς ἐχθροῖς καὶ διώκταις ἐμοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ ἐπεκύρουν καὶ ὥσπερ πατρικὰ σπλάγχνα ἤνοιγον τούτοις πᾶσιν ὁμοίως τε δωρούμενος τὴν συγχώρησιν καὶ μετὰ τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ βαθμοῦ πάντα παρεῖχον ἐκείνοις ἁπλῶς καὶ μείζονος ἀεὶ τῆς προνοίας ἠξίουν......».

35) 'Ως φρονεῖ ὁ ***Σταματιάδης*** (αὐτόθι σελ. 14), ἐπαναλαμβάνει δὲ καὶ ὁ κ. ***Βασίλειος Στεφανίδης*** (Συμβολαὶ εἰς τὴν ἐκκλ. ἱστορίαν καὶ τὸ ἐκκλ. δίκαιον. Κ/πολις 1921 σελ. 99 ἑξῆς—ὅρα καὶ ***Νέον Ποιμένα*** περιοδ. ἐν Κ/πόλει Α' 1919 σελ. 333).

τίου τῆς Ἐκκλησίας ἀπεφάσισεν ὁ Συμεὼν ἵνα ἀποδημήσῃ εἰς περιοδείαν. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς οὗτος ὁ Συμεὼν ὁμολογεῖ ὅτι πρόκειται νὰ ἀποδημήσῃ ἐν χειμῶνι — ***καὶ δυσχερῶς καὶ τὰς τοῦ καιροῦ δυσχερείας ὁρῶν τοῦ κρύου καὶ τῶν παγετῶν τοῦ χειμῶνος*** — καὶ δὴ κατὰ τὰς ἁγίας ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων — ***ὅτι κατὰ ταύτας τὰς δεσποτικὰς ἡμέρας τῶν ἱερῶν ἑορτῶν ἡ ἐμὴ συμβέβηκε ἀποδημία*** — ἕπεται ὅτι ἡ πατριαρχεία τοῦ Συμεὼν παρετάθη καὶ πέραν τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1474, ἴσως καὶ μέχρις ἀρχῶν τοῦ 1475, ὅτε εἴτε διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀποδημίας εἴτε, τὸ καὶ πιθανώτερον, διὰ τὴν προλαβοῦσαν αὐτὸν πλειοδοσίαν τοῦ Ραφαὴλ «ὁ σουλτάνος ἔδωκεν ὁρισμὸν καὶ εὔγαλαν τὸν κύριν Συμεὼν ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον». Ἐὰν καὶ τὴν δευτέραν ταύτην φορὰν ἐμόνασεν ἐν τῇ παρὰ τὸν Στενήμαχον ἱερᾷ ὡς ἄνω μονῇ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἄγνωστον.

Ἐκλήθη καὶ γ΄. εἰς τὸν θρόνον (36) ἐπὶ διαδοχῇ Μαξίμου Γ΄, κατὰ τὰς ἀρχὰς 1482. Τῷ 1484 προήδρευσε τῆς ἐν τῷ ἱ. ναῷ τῆς Παμμακαρίστου συνελθούσης συνόδου, τῆς ἀνατρεψάσης τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ ψευδένωσιν καὶ τυπωσάσης ἀκολουθίαν διὰ «τοὺς ἐκ τῶν λατινικῶν αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ». Κατὰ Μάϊον ἰδ. ἔ. ἐξέδωκε σιγίλλιον κατὰ τῆς σιμωνίας καὶ τῷ 1485 συνοδικὴν πρᾶξιν ἐπικυροῦσαν τὰ ἐπὶ τοῦ μετοχίου τῆς Κομίτισας δικαιώματα τῆς ἱ. μονῆς τῶν Ἰβήρων. Ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ θρόνου κατὰ τὰ μέσα πιθανῶς τοῦ 1485 (37). Τὸ ἀπὸ ιθ΄. Ὀκτ/βρίου 1486 ἔγγραφον τοῦ Μ. Ἐφέσου καὶ ἐξάρχου καθολικοῦ πάσης νήσου Μιτυλήνης Δανιὴλ προϋποθέτει τὸν Συμεὼν τεθνεῶτα ἤδη πρὸ καιροῦ (38).

---

36) ***Α.Π. Κεραμέως*** περὶ τῆς τρίτης πατριαρχείας Συμεὼν τοῦ Τραπεζουντίου ἐν ***Δελτίῳ*** τῆς ἱστορ. καὶ ἐθνολ. ἑταιρίας Γ΄ σελ· 478 ἑξ·

37) Ὁ ***Ζυγομαλᾶς*** ρητῶς ἀναφέρει ὅτι «πατριαρχεύσας ὁ κύρις Συμεὼν ἔτη ἓξ ἐκοιμήθη. Εἶτα συνεκροτήθη σύνοδος κλπ.» ἐκλέξασα τὸν Νήφωνα. Ἀλλὰ καὶ ὁ ***Μαλαξὸς*** εἰς τὸ αὐτὸ καταλήγει συμπέρασμα περὶ θανάτου τοῦ Συμεὼν ἐπὶ τοῦ θρόνου (Turc. σελ. 33, 139).

38) Turcogr. σελ. 22, 23, 124-130, 138—Bandurii σελ. 215, 225, 226 — ***Μ. Ἀθηνῶν*** Γ΄ 331-333—***Ε. Κῆρυξ*** ΣΤ΄ 445 — ***Ὑψηλ.*** σελ. 19, 23, 26 — ***Κούμας*** Ζ΄ 436—***Μαθᾶς*** σελ. 165, 167—***Βυζαντίου*** Β΄ 528, 529 — ***Γεδεὼν*** σελ. 483, 487—***Θεολογία*** Δ΄ 180—***Ὀρθοδοξία*** Γ΄ 35—***Κρουμβάχερ*** Γ΄ 716—Ἐκκλ. ἱστορ. ***Βαφείδου*** Γ΄ α΄ σελ. 16, 129—***Ἐκκλ. Ἀλήθ.*** Δ΄ 252, 398 ΚΣΤ΄ 366, 540—***Ε. Σταματιάδου*** ὡς ἄνω σελ. 10, 11. 13, 21-25, 26, 34—***Δυοβουνιώτου*** σελ. 73, ἑξ, 125, 130 — ***Κ. Σάθα*** Μεσ. βιβλιοθ. Γ΄ σελ. κστ΄ Ζ΄ 579, 581, 583—Le Quien Ι΄ σελ. 315, 316—S. Vailhé ἔνθα ἀνωτ σελ. 1310, 1420, 1421—***Α. Π. Κεραμέως*** ἀνάλεκτα ἱεροσολ. βιβλιοθ. Α΄ σελ. 476 — ***Παπαρρηγοπούλου*** Ε΄ σελ. 526—***Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλ.*** ΚΒ΄ 521—Λεξ. ***Ἐλευθερουδάκη*** ΙΑ΄ 875 — Λεξ. ***Γερακάρη*** Λ΄ 356 — ***Παράρτημα*** ΙΖ΄ τόμου Ε.Φ.Σ. ὡς ἄνω σελ. 56—***Ν. Ἑλληνομνήμονος*** τόμ. 10 σελ. 349 καὶ ***εὑρετήριον*** ὡς ἄνω σελ. 554—***Ἀλήθεια*** ὡς ἄνω Α΄ 66, 104.

* * *

Συνοδικὴ Πρᾶξις ἀθῳοῦσα καὶ ἀναγνωρίζουσα Συμεὼν Α΄ νόμιμον καὶ κανονικὸν πατριάρχην (39).

« Ἐπειδή τινες τῶν ἡμετέρων παρὰ τὸν τοῦ δικαίου λόγον ἐξήνεγκαν ἐγκλήματα κατὰ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἅπερ διϊσχυρίσαντο εἶναι ἱκανὰ πρὸς τὴν ἐκείνου καθαίρεσιν, ὁρισμῷ δὲ τοῦ κρατοῦντος ἡμᾶς ἅπαντας τοὺς ἀρχιερεῖς ἐνταῦθα συνήγαγον ὅπως, τῶν ἐγκλημάτων ἀκούσαντες, κρίνωμεν τὸ δόξαν ἡμῖν δίκαιον, ἤδη τῆς συνόδου συγκροτηθείσης καὶ τῶν ἐγκλημάτων παρὰ τῶν ἀντιδίκων σήμερον προταθέντων, ἡμεῖς τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες καὶ τὴν ἀπειλὴν τοῦ κρατοῦντος, τὸ δίκαιον ἀκριβῶς τηρῆσαι προστάττοντος—ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ δύο τῶν ἀπὸ τῆς αὐλῆς ἐκείνου ἡμῖν παρεκάθηντο—ἐξητάσαμεν ἐπιμελῶς ἓν καθ᾽ ἓν ἅπαντα, ἅπερ ἐκεῖνοι κεκινήκασιν ἐγκλήματα· εὑρόντες δὲ τὸν παναγιώτατον ἡμῶν δεσπότην μηδενὸς ἔνοχον ἐκείνων, ἅτε ἱκανῶς ἀπολογηθέντα πρὸς ἅπαντα καὶ τὰς ἀνθυποφορὰς λύσαντα, ἐγράψαμεν αὐτὰ κοινῇ γνώμῃ καὶ τὰς τούτων ἀπαντήσεις καὶ ἐδώκαμεν τῷ πασιᾷ· οὗτος δὲ ἔδειξε τῷ αὐθέντῃ, ὅστις καὶ τῶν ἐγκλητευσάντων λίαν καταγνούς, ὥρισεν ὅπως αὖθις ὁ ἡμέτερος δεσπότης καὶ πατριάρχης εἰς τόν αὐτοῦ ἐπανέλθῃ θρόνον· ἐξέωσαν γὰρ αὐτὸν οἱ ἐναντίοι πρὸ κρίσεως καὶ παρὰ τὴν τῶν ἱερῶν κανόνων διακέλευσιν, μύρια ψεύδη καὶ δόλους συρράψαντες καὶ εἰπόντες εἰς τὴν Πόρταν, οἵτινες ὡς εἶδον ἑαυτοὺς ὕστερον ἀποτυχόντας τοῦ σκοποῦ καὶ μηδὲν ἀνύσαντας, αὖθις πρὸ τοῦ δυναμένου ἀναδραμόντες, χρήμασι τὴν νίκην ἀναλαβεῖν ἐπειρῶντο, ἣν κανόσι καὶ νόμοις οὐκ ἴσχυσαν· μάτην δὲ καὶ εἰς τοῦτο μοχθήσαντες, οὐδὲν ἕτερον κατώρθωσαν, πλὴν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐλευθέραν πρότερον οὖσαν, νῦν φόρου ὑποτελῆ τοῖς ἑαυτῶν ἔργοις ἀποφῆναι, χρυσίνους δισχιλίους κατ᾽ ἐνιαυτὸν τελεῖν εἰς τὴν Πόρταν τάξαντες καὶ καταναγκάσαντες, κἀντεῦθεν μνημόσυνον τῆς ἑαυτῶν μοχθηρίας ἀΐδιον καταλείψαντες· οὕστινας δισχιλίους χρυσίνους οὔτε ὁ ἡμέτερος δεσπότης καὶ πατριάρχης οὔθ᾽ ἡμεῖς ὑπεσχέθημεν δοῦναι τῇ Πόρτᾳ, ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι πρῶτοι καὶ ὑπεσχέθησαν καὶ ἐγγυητὰς παρεῖχον τοῦ καταβάλλειν κατ᾽ ἐνιαυτὸν τὸ εἰρημένον ποσόν. Ἡ δὲ Πόρτα, οὐ μόνον οὐκ ἠθέλησε δοῦναι τὸ πατριαρχεῖον ἐκείνοις, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ μεθ᾽ ὕβρεως ἀπεδίωξεν καταγνοῦσα τὴν ἐκείνων φαυλότητα καὶ ἀκαταστασίαν καὶ ἔτι πρός· ἐνόμιζον γὰρ μηδαμῶς αὐτοὺς δυνηθῆναι ἄνευ τῆς τῶν ἀρχιερέων συνδρομῆς καί τοῦ λαοῦ τελεῖν κατ᾽ ἐνιαυτὸν τοὺς ὑπ᾽ ἐκείνων ὑπεσχημένους δισχιλίους χρυσίνους· ἐπειδὴ ἅπαντες ὁμοῦ καὶ ἀπεσείοντο ὡς συκοφάντας καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐχθρούς, ὡς τοιαῦτα παρανομήσαντας καὶ ταῦτα αἰτίας χωρίς. Διὰ τοῦτο ἡ Πόρτα, προστάξει τοῦ κρατοῦντος, ἐπέθηκεν ἡμῖν, ὡς μὴ βουλομένοις τὸ τοιοῦτο βάρος, προσθεῖσα καὶ ἀπειλὰς μεγίστας, εἰ ὅλως παρακοῦσαι τολμήσωμεν· ἐνιστάμεθα γὰρ ἐπὶ πλείστας ἡμέρας, μὴ βουλόμενοι ὅλως τοσοῦτο βάρος ὑπομεῖναι τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ τυγχάνουσαν· ἡ ἔνστασις ὅμως ἡ ἡμετέρα οὐδὲν ἤνυεν. ἀλλ᾽ ὁσημέραι ἐπετείνοντο ἡμῖν τὰ δεινά· τούς τε γὰρ ναοὺς ἔκλεισαν καὶ παντελῶς ἀργίᾳ τούτοις ἠπείλησαν. Πλὴν ἐν ὅσῳ ἡ τοιαύτη ἔνστασις ἐγίνετο ἀφ᾽ ἡμῶν, ἦλθεν ἡμῖν ὁρισμὸς φρικώδης τοῦ κρατοῦντος, κελεύων λαβεῖν τὸν πατριάρχην ἀπα-

39) **Ε. Σταματιάδου** ὡς ἀνωτ. σελ. 14-16.

ραιτήτως τὸ πατριαρχεῖον· εἰ δ' ἄλλως ποιήσῃ, καὶ ἐκεῖνος κινδυνεύσει καὶ ἡμεῖς ἅπαντες· διὰ τοῦτο ὡς τὰ ἔσχατα κινδυνεύοντες, ὑπέστημεν ἅπαντες ἐκ κοινοῦ συμφώνου τὸ εἰρημένον χαράτζιον κατ' ἐνιαυτὸν τελεῖν καὶ τοῦ τοιούτου κακοῦ αἴτιοι γεγονότες ἐκεῖνοι, ὧν ἄνευ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ἐν ἡσυχίᾳ διήγομεν. Οὕτως ἀγνωμόνως πρός τε τὴν ἐνεγκοῦσαν διετέθησαν, ὡς πρὸς τὴν αὐτῶν μητέρα τὴν ἐκκλησίαν, ἥτις τοσοῦτον ἐτίμησεν, ὡς μηδ' αὐτοὺς δύνασθαι χωρεῖν πρὸς ἄρνησιν τοῦ μὴ τὰ πρωτεῖα ἐν πᾶσι φέρειν. Τούτων οὕτω παρακολουθησάντων, ἔδοξεν ἡμῖν ἅπασι δίκαιον εἶναι τὴν ἡμετέραν γνώμην ἔγγραφον μετὰ καὶ τῶν ἰδίων ὑπογραφῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ κώδηκος καταλιπεῖν, ὅπως καὶ οἱ μὴ παρατυχόντες τῇ Συνόδῳ ταύτῃ τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν ἀρχιερέων ὁρᾶν δύνωνται καὶ ὕστερον τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν γεγραμμένην, τῶν ἐναντίων μηδ' ὁπωσοῦν δυναμένων τοῦ λοιποῦ μήτε τὸν παναγιώτατον ἡμῶν δεσπότην ἐνοχλεῖν, μήτε μὴν ἡμᾶς ἐφ' οἷς δικαίως ἀπεφηνάμεθα. Λέγομεν τοίνυν καὶ ὁμολογοῦμεν ὡς, ἐπειδὴ ὁ ἡμέτερος δεσπότης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης τῶν ὑπὸ τῶν κατηγόρων κατ' αὐτοῦ κινηθέντων ἐγκλημάτων ἀθῷος παντάπασιν ἀνεφάνη, κἀκεῖνοι ἐπηρείᾳ μᾶλλον καὶ ἰδίᾳ κακονοίᾳ ἢ ἄλλως αὐτῇ τῇ ἀληθείᾳ χαίροντες τοῦτο ποιήσαντες ἐξηλέγχθησαν, ἔχειν τε καὶ στέργειν αὐτὸν νόμιμον καὶ κανονικὸν πατριάρχην καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὥς περ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἔχομεν, καὶ ποιμαίνεσθαι ὑπ' αὐτοῦ θεοφιλῶς καὶ δικαίως, καθὼς οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες διακελεύονται. Πῶς γὰρ οὐ μέλλομεν ἀρκεσθῆναι ἐπὶ τῇ ἀρχῇ καὶ διοικήσει τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου, ὅς, μέχρι τοῦ νῦν, οὐδὲν τῶν ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων ἀπηγορευμένων οὔτε εἰσῆξε, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, οὔτε μὴν αὐτὸς ἔπραξεν, εἰ καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας τῇ σφετέρᾳ κακοηθείᾳ οὐκ ᾐδέσθησαν ἐξεμέσαι τὸν ἐν αὐτοῖς πάλαι ταμιευόμενον ἰὸν τῆς κακίας; Φαμὲν τοιγαροῦν καὶ ὁμολογοῦμεν ἅπερ καὶ ἄνωθεν φθάσαντες ὡμολογήσαμεν, ἔχειν τε δηλαδὴ καὶ στέργειν αὐτὸν νόμιμον καὶ κανονικὸν πατριάρχην ὡς καὶ ἀνώτερον πάσης κατηγορίας καὶ ὄντα πρότερον καὶ νῦν ἐν τῇ παρούσῃ Συνόδῳ ἀναφανέντα. Ὅθεν ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα παρ' ἡμῶν τῶν ἐνταῦθα εὑρεθέντων ἀρχιερέων ἀθῴωσις τῷ παναγιωτάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ καὶ ἐτέθη εἰς τὸν παρόντα ἱερὸν κώδηκα μετὰ καὶ τῶν ἰδίων ὑπογραφῶν δι' ἀσφάλειαν».

Ἐν ἔτει ςϠπγ' Ἰνδικτ. η'. Μηνὶ Ὀκτωβρίου ι'

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Τυρνόβου **Παγκράτιος.**— † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου **Νεόφυτος.**— † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Νικομηδείας **Δωρόθεος.** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Νικαίας **Μακάριος.** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Χαλκηδόνος **Ἰωσήφ.**— † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως **Γεννάδιος.** — † Ὁ αὐτὸς ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Ἀδριανουπόλεως **Θεοφάνους.** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σερρῶν **Δωρόθεος.** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Βερροίας **Νεόφυτος.** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σωζουπόλεως καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ Σίδης **Ἀθανάσιος.**—† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Περιθεωρίου **Ἰωσήφ.** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μηδείας **Νεόφυτος.**— † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Δράμας **Ἰάκωβος.**— † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης ' γχιάλου **Ἰγνάτιος.**—† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κερασοῦντος **Κάλλιστος** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως **Κάλλιστος.** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σηλυβρίας **Ἰωσήφ.** † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μελενίκου **Ματθαῖος.** — † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μεσημβρίας **Παχώμιος.**— † Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Εὐρίπου **Λαζαρος.**

(Ἕπεται συνέχεια)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΠΙ ΤΗι ΕΟΡΤΗι ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ὁ Ἐξοχώτατος Πρωθυπουργὸς Ἰσμὲτ Πασᾶς εἰς ἀπάντησιν τοῦ συγχαρητηρίου Τηλεγραφήματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τῇ πανηγυρικῶς ἑορτασθείσῃ Δεκαετηρίδι τῆς Δημοκρατίας ἀπηύθυνε τὸ ἑξῆς ἀπαντητικὸν Τηλεγράφημα :

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην Κύριον Φώτιον.
Σταμπούλ.

Ἄγκυρα 2/11/33.

Εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὸ πλῆρες ἁβρότητος Τηλεγράφημα Ὑμῶν καὶ συγχαίρω Ὑμῖν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ Ἑορτῇ.

Ὁ Πρωθυπουργὸς ***Ἰσμέτ.***

ΕΠΙ ΤΗι ΘΡΟΝΙΚΗι ΕΟΡΤΗι ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ

Ἐν ἐκκλησιαστικῇ σεμνότητι καὶ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ ἐν συρροῇ πλήθους ἐτελέσθη τῇ 30ῇ λήξαντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, τῇ καὶ Θρονικῇ Ἑορτῇ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία. Συμμετέσχεν αὐτῆς καὶ ὁ ἐνταῦθα εὑρισκόμενος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαυροβουνίου καὶ Παραθαλασσίας κ. Γαβριὴλ Δόζιτς. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Κορωναῖος. Μεταξὺ τῶν παραστάντων διεκρίνοντο ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Γιουγοσλαβίας κ. Svétomir Lazarévitch, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ διάφοροι ἔγκριτοι Ὁμογενεῖς. Εἰς τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω τὴν νενομισμένην εὐχὴν ἐπὶ τῶν προτεθειμένων κολλύβων εἰς μνήμην καὶ τιμὴν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. Ἠκολούθησε δεξίωσις τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Γιουγοσλαβίας, τῶν Ὀφφικιάλων καὶ ἄλλων εἰς τὴν Αἴθουσαν τῶν Πατριαρχῶν, ὅπου προσεφέρθησαν εἰς πάντας οἱ εἰθισμένοι λουκουμάδες, εἰς δὲ τὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν παρεκάθησαν οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας.

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

Τὴν 21ην παρόντος μηνὸς ἐγένετο εἰς τὸν πανηγυρίζοντα ἱερὸν Ναὸν τῶν Εἰσοδίων Πέραν ἡ νενομισμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία. Ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος ὡμίλησεν ἀπὸ τοῦ Ἄμβωνος ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Κορωναῖος. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐμνημόνευσε κατὰ τὴν μεγάλην εἴσοδον τῶν ἱδρυτῶν τοῦ Ναοῦ, τῶν εὐεργετῶν τῆς Κοινότητος, τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἐργαζομένων καὶ πάντων τῶν εὐσεβῶν ἐνοριτῶν. Ἠκολούθησε θερμὴ δεξίωσις εἰς τὸ Ἐφορεῖον, ὅπου ἀνῆλθον ἡ Α. Θ. Παναγιότης, οἱ Ἅγιοι Συνοδικοί, οἱ Κεντρικοὶ Ἔφοροι τῆς Κοινότητος, οἱ Ἐπίτροποι τοῦ Ναοῦ καὶ ἄλλα ἔγκριτα πρόσωπα. Ὁ διευθύνων τὴν Προϊσταμενίαν Σταυροδρομίου Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος ἐν προσφωνήσει ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν ἔκφρασιν τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῆς Κοινότητος καὶ ἐξέφρασεν ἐκ μέρους αὐτῆς ἐγκαρδίους εὐχάς. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εὐχαρίστησε διὰ τὰς γενομένας ἐκδηλώσεις καὶ ηὐλόγησε τοὺς πάντας.

ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑΙ

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης τῇ 13 λήξαντος μηνὸς ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Παραθρονίῳ τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Πατρὸς τεθείσης κατὰ τὰ νενομισμένα ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν ἐχοροστάτησε τῇ 10 λήξαντος μηνὸς ἐν τῷ ἑορτάζοντι ἱ. Ναῷ Βαλατᾶ, τῇ δὲ 17 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν τῷ ἐπίσης ἑορτάζοντι ἱ. Ναῷ Μεγάλου Ρεύματος. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς Πατριαρχικὰς χοροστασίας ὡμίλησεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Διάκονος Κύριλλος Ἀξιώτης.

ΑΤΟΠΟΙ ΠΑΛΑΙΟΗΜΕΡΟΛΟΓΙΤΙΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἐνομίζετο ὅτι ἡ πάροδος τοῦ χρόνου θὰ ἐπέφερε νηφαλιωτέρας καὶ ἁγνοτέρας σκέψεις εἰς τοὺς ἐξ οἱωνδήποτε λόγων, ἐλάχιστα ἐν τῇ πραγματικότητι θρησκευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν, κινηθέντας κατὰ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ διωρθωμένου Ἡμερολογίου. Δυστυχῶς αἱ ἐκτυλιχθεῖσαι πρό τινος ἐπὶ τῇ συγκλήσει τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀθήναις ἔκτροποι σκηναὶ κατέδειξαν ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἀπειθαρχίας καὶ τῆς ἐπιπολαιότητος [illegible] εἰσέτι παρὰ πολλοῖς. Ἡ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰσαγωγὴ τοῦ διωρθωμένου Ἡμερολογίου, μετὰ τὴν παραδοχὴν τούτου ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ἦτο ἀνάγκη ἀπόλυτος. Εἶναι δὲ λυπηρὸν φαινόμενον διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν μόρφωσιν τοῦ πιστεύοντος λαοῦ ἡ ὕπαρξις ἐν αὐτῷ προσώπων τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον τὴν ἀνάγκην ταύτην δὲν κατανοοῦσι καὶ δὲν αἰσθάνονται, ἀλλὰ προβαίνουσι καὶ μέχρις ἀνιέρου κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἑνότητος τῆς ὁλότητος στάσεως.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπ' ὄψιν ἔχον τὴν βλάβην ἥτις προέρχεται ἐκ τῆς συνεχίσεως τοῦ θορύβου περὶ τὸ ἀσύστατον τοῦτο ζήτημα, δὲν παρέλειψε νὰ ἐνι-

σχύσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ εὐσταθεῖ αὐτῆς στάσει κατὰ τῶν ταραξιῶν, ἀπευθύνον ἐπὶ τούτῳ Ἐπιστολάς.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπηύθυνε τῇ Α. Μακαριότητι τὸ ἑξῆς Τηλεγράφημα:

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Χρυσόστομον.
13/11/33. *Ἀθήνας.*
Ἐγκαρδίως ἀδελφικῶς προσαγορεύοντες ἑορτῇ ὀνόματος, εὐχόμεθα ὁλοψύχως κράτιστα ἐν πᾶσιν.
Πατριάρχης ΦΩΤΙΟΣ.

Εἰς ἀπάντησιν ἐλήφθη τὸ ἀκόλουθον Τηλεγράφημα:

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον.
14/11/33 *Φανάριον.*
Θερμότατα εὐχαριστῶν ἀδελφικῶς ἐπικαλοῦμαι εὐλογίαν Χρυσορρήμονος ἐπὶ ἀντάξιον διάδοχον.
Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος.

ΕΟΡΤΑΙ

— Τὸν ἑορτάσαντα Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἡλιουπόλεως Γεννάδιον ἐπεσκέφθη ἡ Α. Θ. Παναγιότης.

— Συνεχάρη ὡσαύτως τοὺς ἑορτάσαντας τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης Γεννάδιον, Τυρολόης Χρυσόστομον, Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομον, καὶ πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομον.

ΑΔΕΙΑΙ

Αἰτήσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀμασείας καὶ Ἐξάρχου Κεντρῴας Εὐρώπης κ. Γερμανοῦ, ἐχορηγήθη τῇ Α. Σεβασμιότητι ἄδεια παραμονῆς ἐν Βουκουρεστίῳ μέχρι τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, διὰ λόγους ὑγείας.

ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΤΙΜΗΣ

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τιμῆς ἕνεκεν ἀνεκήρυξε τὸν Πανοσιολογιώτατον Μέγαν Οἰκονόμον τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κ. Κωνσταντῖνον Καλλίνικον Ἐπίτιμον Διδάκτορα τῆς Θεολογίας. Ἀναγράφομεν τὸ γεγονὸς μετ' ἰδιαιτέρας ὅλως χαρᾶς, δραττόμενοι τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκφράσωμεν ἔτι ἅπαξ τὴν βαθεῖαν ἡμῶν τιμὴν πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα ἀναγινώσκονται ἀπλήστως. Τὰ διακρίνει καὶ θερμότης πίστεως καὶ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ γνῶσις Πατερικὴ καὶ ὕφος γλαφυρόν.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐκτὸς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαυροβουνίου καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Γιβραλτάρ, περὶ ὧν γίνεται ἰδιαίτερος λόγος εἰς

προηγουμένας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους, ἐπεσκέφθησαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα:

— Ὁ Ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Γιουγοσλαβίας κ. Μιροσλὰβ Γιάγκοβιτς.

— Ὁ Ἐξοχώτατος Γενικὸς Πρόξενος Γιουγοσλαβίας κ. Svétomir Lazarévitch.

— Προσῆλθον ἐπίσης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα: ὁ Ἐξοχώτατος κ. Jean Pozzi, ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Διεθνεῖ Ἐπιτροπῇ τῶν Στενῶν. Καὶ οἱ Γιουγοσλάβοι Δημοσιογράφοι: Milan M. Tokin, M. Stoïmirovitch-Yovanovitch καὶ M. Svetovski.

ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΕΙΟΝ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ

Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἐν Καΐρῳ κ. Μιχαὴλ Μουμτζῆ, παραιτηθέντος, συνεκτελεστὴς τῆς διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου Ἀνδρέου Ν. Λαμπαδαρίδου διωρίσθη ὁ κ. Νικόλαος Σγουρίδης, Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας Πέραν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΣ

Εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μαρωνείας κ. Ἄνθιμον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἶχεν ἀναθέσῃ εἰσηγητικὴν μελέτην ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Ἡμερολογίου ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν περὶ Πάσχα ἀπόφασιν τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τὸ Πασχάλιον, ἑνὸς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων θεμάτων τῆς συγκληθησομένης Προσυνόδου. Ἡ Α. Σεβασμιότης διακρινομένη διὰ τὸ ἰδιαίτερον αὐτῆς ἐνδιαφέρον εἰς τὰς ἡμερολογιακὰς μελέτας, προελθοῦσα εἰς ἀξιολόγους κατὰ καιροὺς σχετικὰς δημοσιεύσεις, προθύμως ἐδέχθη ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ αὐτῆς φιλοτιμίᾳ καὶ φιλοπονίᾳ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ ἐντολήν. Κατήρτισε σοβαρὰν πραγματείαν ἣν καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ ἐδέχθη διὰ Πατριαρχικοῦ Πιττακίου τὴν ἔκφρασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐαρεσκείας. Ἐπίσης καὶ ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος, ἐνώπιον τῆς ὁποίας κατ' ἀπόφασιν αὐτῆς προέβη ἡ Α. Σεβασμιότης εἰς προφορικὴν ἀνακοίνωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς διαληφθείσας ὡς ἄνω μελέτης, ἐπήνεσεν αὐτὴν καὶ εἰσηγήθη καὶ τὴν εἰς ξένην γλῶσσαν μετάφρασιν καὶ δημοσίευσιν αὐτῆς. Τὴν μελέτην ταύτην ἡ Α. Σεβασμιότης ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ ἐπισήμῳ Δελτίῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία», ἐξέδωκεν δὲ αὐτὴν καὶ εἰς ἰδιαίτερον ὡραῖον βιβλίον.

Ο ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Τῇ 16ῃ παρόντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κύριλλος. Τὸν θάνατόν του ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Λεόντιος Τοποτηρητὴς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου διὰ τηλεγραφήματος πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ὀρθία ἤκουσεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 16ης παρόντος μηνὸς τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν καὶ ἐδεήθη ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός. Διὰ Πατριαρχικοῦ τηλεγραφήματος ἐξεφράσθησαν τὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ θερμαὶ εὐχαὶ πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς Κύπρου Ἐκκλησίαν.

Ἡ θλῖψις ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου εἶναι ὅλως ἰδιαιτέρα διὰ τὰς ἀνωμάλους ἐν τῇ νήσῳ περιστάσεις. Δύο ἐκ τῶν Ἱεραρχῶν εὑρίσκον-

ται πολιτικοὶ ἐξόριστοι, ὁ Μητροπολίτης Κυρηνείας Μακάριος ἐν Ἀθήναις καὶ ὁ Μητροπολίτης Κιτίου Νικόδημος ἐν Παρισίοις. Μόνον ὁ Μητροπολίτης Πάφου Λεόντιος ὅστις καὶ ἀνέλαβε τὴν Τοποτηρητείαν εὑρίσκεται σήμερον ἐν Κύπρῳ. Πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἐκλογῆς νέου Ἀρχιεπισκόπου κατὰ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου δέον οἱ ὑπερόριοι Μητροπολῖται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Κύπρον. Εἴθε ὁ Κύριος νὰ μὴ βραδύνῃ νὰ τερματίσῃ τὴν δοκιμασίαν τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ εὐοδώσῃ τὰ πάντα ἐπ' ἀγαθῷ αὐτῆς.

* * *

Ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κύριλλος ἐγεννήθη ἐν Πραστειῷ τῆς Μεσαορείας τῷ 1859. Ἐσπούδασεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν Φιλοσοφίαν, ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ τῷ 1890. Εἰργάσθη εἰς τὴν Κύπρον ὡς Καθηγητὴς καὶ Ἱεροκῆρυξ ἐν Λεμεσῷ. Τῇ 16ῃ Ἀπριλίου 1895 ἐξελέγη Μητροπολίτης Κυρηνείας, τῷ δὲ 1900 Μητροπολίτης Πάφου. Μὴ ἀποδεχθεὶς τὴν ἐκλογὴν παρέμεινε ποιμαίνων τὸ ποίμνιον Κυρηνείας. Χηρεύσαντος τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, ἐγένετο Τοποτηρητὴς αὐτοῦ, τῇ δὲ 9ῃ Φεβρουαρίου 1908 ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, κατόπιν δεκαετοῦς ταραχῆς τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ λαὸς διηρέθη, ἐδέησε νὰ παραιτηθῇ ὁ ἐκλεγεὶς Ἀρχιεπίσκοπος ὑπὲρ τοῦ Κιτίου Κυρίλλου, παραμείνας ὡς ποιμὴν τῆς τέως Ἐπαρχίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ τίτλου Μακαριωτάτου Προέδρου Κυρηνείας. Ἀποθανόντα τὸν ἀπὸ Κιτίου Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Κύριλλον διεδέχθη τῇ 11 Νοεμβρίου 1916 ὁ κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἀποθανὼν Ἀρχιεπίσκοπος, ἐκλεγεὶς ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἐκλογικῆς Συνελεύσεως Κύπρου. Ὁ ἀοίδιμος ὑπῆρξε πρᾶος τὸν χαρακτῆρα, ἀνὴρ ἀκραιφνῶν αἰσθημάτων, γλυκὺς ἐκκλησιαστικὸς ῥήτωρ, ποιμὴν μετριοπαθὴς καὶ συνετός, ἀφήσας ἀγαθὴν μνήμην.

Εἴη αὐτοῦ αἰωνία ἡ μνήμη!